

**T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
SOSYALBİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SOYUT SANAT
ALGILARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA**

Yüksek Lisans Tezi

**Hazırlayan
Rıfat SERİN**

**Danışman
Doç. Dr. Selma TAŞKESEN**

Şubat 2023,ERZİNCAN

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Rıfat SERİN

T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Ana Bilim Dalı :Güzel Sanatlar Eğitimi

Program Adı :Tezli Yüksek Lisans

Tez Başlığı : Ortaokul Öğrencilerinin Soyut Sanat Algılarına Yönelik Bir Araştırma

Yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının a) Giriş, b) Ana bölümler ve c) Sonuç kısımlarından oluşan (Kapak, Ön söz, Özet, İçindekiler ve Kaynakça hariç) toplam 82 sayfalık kısmına ilişkin 15/03/2023 tarihinde **IThenticate/Turnitin** intihal programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre tezin benzerlik oranı: % 18' dur.

Filtrelemeye **alıntılar dâhil** edilmiştir. Filtrelemede **yedi (7) kelimedenden daha az** örtüşme içeren metin kısımları hariç tutulmuştur.

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez İntihal Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmasının herhangi bir intihal içermediğini, aksinin tespit edilmesi durumunda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

15/03/2023

Danışman: **Doç. Dr. Selma TAŞKESEN**

Öğrenci: **Rıfat SERİN**

KILAVUZA UYGUNLUK

“Ortaokul Öğrencilerinin Soyut Sanat Algılarına Yönelik Bir Araştırma”
başlıklı Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Lisansüstü Tez
Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan

Rıfat SERİN

Danışman

Doç. Dr. Selma TAŞKESEN

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Doç. Dr. Selma TAŞKESEN danışmanlığında **Rıfat SERİN** tarafından hazırlanan “**Ortaokul Öğrencilerinin Soyut Sanat Algılarına Yönelik Bir Araştırma**” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü **Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı**’nda **Yüksek Lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

15/02/2023

JÜRİ:

Danışman	: Doç. Dr. Selma TAŞKESEN	İmza
Üye	: Dr. Öğretim üyesi Yasemin GÜL	İmza
Üye	: Dr. Öğretim üyesi Muhammet İNCEAĞAÇ	İmza

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun /.../..... tarih vesayılı kararı ile onaylanmıştır.

..... /...../

Prof. Dr. Necdet TOZLU

Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Sanatın içinde bulunduğu her dönemde medeniyetler arasında bir köprü görevi görerek toplumları birbirlerine yakınlaştırdığı bilinmektedir. Sanat bireylerin duygularını dışa vurmak için kullandığı aynı zamanda yetenek ve becerilerini estetik ürünler ortaya koymak amacıyla kullandığı bir yol olmuştur. Soyut sanatta eserlerinde ise kişiler duygularını var olan gerçek nesne ve figürlerden farklı olarak, renk ve biçimleri alışıla gelmişin dışında kullanarak ifade etmişlerdir. Buna bağlı olarak soyut sanatın duyguları ifade etme sınırsızlığının olduğu düşünülebilir.

Sanat eğitiminin, hem okul da hem de okul dışında; müze, sanat galerileri, sanatsal sergiler ve ören yerleri gibi mekânlarda görsel yollarla öğrencilerin yaratıcılığını, estetik duyarlılıklarını, düşünme becerilerini geliştirdiği aynı zamanda çocuk yaşlarda verilen sanat eğitiminin kişilere üst düzey beceriler kazandırdığı ve estetik açıdan ilerlemelerine yardımcı olduğu bilinmektedir. Öğrencilere kazandırılan soyut sanat bilinci ise hem farklı sanat anlayışları için bilinç kazandırma hem de hissettiği tüm duyguları özgürce ifade etme boyutunda olanak sağlamaktadır. Bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin soyut sanat eserlerine ilişkin bakış açıları ve soyut sanat eserleriyle ilgili estetik beğeni düzeyleri arasındaki ilişkinin tespit edilmesi araştırılmıştır. Bu çalışma, öğrencilerin alışıla gelmişten farklı sanat eserleri üzerinde farkındalık yaratacağı ve ürün çıkarmalarına olanak tanınması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Lisansüstü eğitimim süresi boyunca her zaman desteğini hissettiren, konu seçimimde beni sınırlamayan, değerli tecrübesini ve zamanını ayıran, tecrübesini tez yazım sürecinde paylaşarak yardımcı olan değerli danışmanım Doç. Dr. Selma TAŞKESEN' e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bugüne kadar aldığım her kararda bana güvenen ve arkamda duran, maddi ve manevi desteğini esirgemeyen, eğitim-öğretim hayatımda bugünlere gelmemi sağlayan aileme ve tez aşamam sırasında desteğini hep yanımda hissettiğim eşime sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Rıfat SERİN, AĞRI 2023

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SOYUT SANAT ALGILARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Rıfat SERİN

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi,

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi, Şubat 2023

Danışmanı: Doç. Dr. Selma TAŞKESEN

ÖZET

Bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin soyut sanat eserlerine ilişkin bakış açıları ile soyut sanat eserleriyle ilgili estetik beğeni düzeyleri arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışma Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesinde orta ölçekli bir ortaokula devam eden 120 öğrenciyle yürütülmüştür. Araştırma nitel ve nicel yaklaşımın bir arada kullanıldığı karma yöntem araştırmalarından yakınsayan paralel desen yaklaşımıyla desenlenmiştir. Çalışmanın veri toplama araçları, öğrencilerin soyut sanat algılarının tespiti için kullanılan metafor yoluyla veri toplama formu, Sevim, Hisarcıklılar ve Feyzioğlu (2012) tarafından geliştirilmiş olan ve çalışmaya uygun olarak revize edilen "Estetik Beğeni Ölçeği", Ortaokul öğrencilerinin soyut sanat etkinlikleriyle ilgili görüşlerinin tespiti için yarı yapılandırılmış görüşme formu ve öğrencilerin süreç içerisinde çıkardıkları sanatsal çalışmalarıdır. Ortaokul öğrencilerinin soyut sanat algılarına ilişkin metaforları içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmada nicel verilerin analizinde spss 22.00 programından faydalanılmıştır. Öğrencilerin Estetik beğeni düzeylerinin tespiti için betimsel istatistik, cinsiyet değişkenliklerine göre farkı bulmak için bağımsız örneklem T testi, sınıf düzeyine ilişkin farkı test etmek için Anova testinden yararlanılmıştır. Öğrencilerin soyut sanat eserleriyle ilgili estetik algılarını ve öğrencilerin soyut sanat etkinlikleriyle ilgili görüşlerini değerlendirmek için betimsel analiz yönteminden faydalanılmıştır.

Araştırma sonucunda, ortaokul öğrencilerinin estetik beğeni düzeylerinin iyi seviyede olduğu, cinsiyet değişkenine ve sınıf düzeyine göre anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin genel olarak her resmin ana fikir ve renkleri hakkında bilgi sahibi oldukları, biçim ve tasarım boyutunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları bulgulanmıştır. Öğrenciler seçtikleri sanatsal çalışmalarını başarıyla tamamlamışlardır. Öğrencilerin soyut sanat etkinliklerine olan ilgilerinin yüksek olduğu ve etkinliğin tekrarı durumunda katılımın yüksek olacağı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Soyut sanat, Algı, Figüratif ve Estetik

SECONDARY SCHOOL STUDENTS' PERCEPTION OF ABSTRACT ART A RESEARCH

Rıfat SERİN

Erzincan Binali Yıldırım University,

Graduate School of Social Sciences,

Mater's Thesis, February 2023

Thesis Supervisor: Assoc. Dr. Selma TAŞKESEN

ABSTRACT

In this research, it is aimed to determine the relationship between the perspectives of secondary school students on abstract works of art and their aesthetic appreciation levels related to abstract works of art. The study was conducted with 120 students attending a medium-sized secondary school in the Eastern Anatolia Region of Turkey. The research was designed with the parallel design approach, which converges from mixed method research in which qualitative and quantitative approaches are used together. The data collection tools of the study, the metaphor data collection form used to determine students' perceptions of abstract art, the "Aesthetic Appreciation Scale" developed by Sevim, Hisarcıklılar and Feyzioğlu (2012) and revised in accordance with the study, to determine secondary school students' views on abstract art activities. semi-structured interview form and artistic works created by students in the process. The metaphors of secondary school students regarding their perception of abstract art were analyzed by content analysis. SPSS 22.00 program was used in the analysis of quantitative data in the research. Descriptive statistics were used to determine the level of aesthetic appreciation of the students, the independent samples T test was used to find the difference according to gender variability, and the Anova test was used to test the difference regarding the grade level. Descriptive analysis method was used to evaluate students' aesthetic perceptions about abstract art works and students' opinions about abstract art activities. As a result of the research, it was determined that the aesthetic appreciation levels of the secondary school students were at a good level, and there was no significant difference according to the gender variable and grade level. It has been found that the students generally have information about the main idea and colors of each picture, and they do not have enough information in terms of form and design. Students have successfully completed their chosen artistic work. It was concluded that the students' interest in abstract art activities was high and the participation would be high if the activity was repeated.

Keywords: Abstract art, Perception, Figurative and Aesthetics

İÇİNDEKİLER

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SOYUT SANATALGILARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
TEZ ÖZGÜNLÜK SAYFASI.....	ii
KILAVUZA UYGUNLUK	iii
KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	iv
ÖN SÖZ	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ	xi
TABLolar LİSTESİ	xii
RESİMLER LİSTESİ	xiii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1.Sanat Nedir?	5
1.2.Sanatın Dönemleri	6
1.2.1. Rönesans	6
1.2.2.Manierizm	6
1.2.3. Barok.....	7
1.2.4. Rokoko	8
1.2.5. Romantizm	8
1.2.6. Realizm (Gerçekçilik)	8

1.2.7. Empresyonizm (İzlenimcilik)	9
1.2.8. Fovizm	9
1.2.9. Dadaizm	9
1.2.10. Ekspresyonizm (İfadecilik)	10
1.2.11. Kübizm.....	10
1.2.12. Sürrealizm	10
1.3. Figüratif Sanat	11
1.4. Soyut Sanat.....	11
1.5. Estetik	11
1.6. Sanat Eğitimi	12

İKİNCİ BÖLÜM

LİTERATÜR TARAMASI

2.1. Benzer Araştırmalar.....	14
-------------------------------	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli.....	19
3.2. Evren ve Örneklem.....	19
3.3. Veri Toplama Araçları.....	20
3.4. Verilerin Toplanması.....	20
3.5. Verilerin Analizi.....	23
3.6. Geçerlilik ve Güvenirlik.....	23

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1. Ortaokul Öğrencilerinin Soyut Sanat Algılarına İlişkin Metaforları Nelerdir?.....	25
--	----

4.1.1. Ortaokul Öğrencilerinin Soyut Sanat Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Metaforların Oluşturduğu Kategoriler	26
4.1.2. Kavramsal Kategoriler	26
4.1.2.1. Kategori 1: “Kişisel Düşünce” İfadesi Olarak Soyut Sanat	26
4.1.2.2. Kategori 2: “Biçimsel” İfadesi Olarak Soyut Sanat	28
4.1.2.3. Kategori 3: “Dışavurum” İfadesi Olarak Soyut Sanat.....	29
4.1.2.4. Kategori 4: “Hayal” İfadesi Olarak Soyut Sanat.....	32
4.2. Ortaokul Öğrencilerinin Soyut Sanat Eserleriyle İlgili Estetik Beğenileri Hangi Düzeydedir?.....	35
4.3. Ortaokul Öğrencilerinin Soyut Sanat Eserleriyle İlgili Estetik Beğenileri Cinsiyete Göre Farklılık Göstermekte Midir?	36
4.4. Ortaokul Öğrencilerinin Soyut Sanat Eserleriyle İlgili Estetik Beğenileri Sınıf Düzeylerine Göre Farklılık Göstermekte Midir?.....	36
4.5. Ortaokul Öğrencilerinin Soyut Sanat Eserleriyle İlgili Estetik Düşüncüleri Nelerdir?	37
4.6.Ortaokul Öğrencileri Soyut Sanat Eserlerini Ürünlerine Nasıl Yansıtmışlardır?	42
4.6.1. Ortaokul 5. Sınıf Öğrencilerinin Sanatsal Ürünleri	42
4.6.2. Ortaokul 6. Sınıf Öğrencilerinin Sanatsal Ürünleri	47
4.6.3. Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin Sanatsal Ürünleri	51
4.6.4. Ortaokul 8. Sınıf Öğrencilerinin Sanatsal Ürünleri	58
4.7. Ortaokul Öğrencilerinin Soyut Sanat Etkinlikleriyle İlgili Görüşleri Nelerdir?	64
SONUÇ VE TARTIŞMA	69
ÖNERİLER.....	75
KAYNAKÇA.....	76
EKLER	79
ÖZGEÇMİŞ	85

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	: Ana Bilim Dalı
EBYÜ	: Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
EBÖ	:Estetik Beğeni Ölçeği
SBE	: Sosyal bilimler Enstütüsü
TDK	: Türk Dil Kurumu
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurulu

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 4.1: Ortaokul Öğrencilerinin Soyut Sanat Kavramına İlişkin İleri Sürdükleri Geçerli Metafor, Toplam Değerleri Ve Yüzde Değerleri (%).....	25
Tablo 4.2: Ortaokul Öğrencilerin Soyut Sanat Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Metafor Kategorileri, Metafor Sayısı, Toplam Metafor Sayısı ve Yüzde Değerleri (%)26	
Tablo 4.3: Ortaokul Öğrencilerinin Soyut Sanat Estetik Beğeni Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikler	35
Tablo 4.4: Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Soyut sanat Estetik Beğeni Düzeyleri Farkına İlişkin İlişkisiz Örneklem T-Testi Sonuçları.....	36
Tablo 4.5: Ortaokul Öğrencilerinin Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Soyut Sanat Estetik Beğeni Düzeyleri Farkına İlişkin Anova Testi Sonuçları.....	36
Tablo 4.6: Ortaokul Öğrencilerinin Sanat Eserleriyle İlgili Estetik Düşüncüleri.....	37
Tablo 4.7: Ortaokul Öğrencilerinin Soyut Sanat Eserleri Etkinlikleri Hakkında Görüşleri ve Yüzde Değerleri (%).....	65

RESİMLER LİSTESİ

Resim4.1: Öğrenci Sırma.....	42
Resim4.2: Öğrenci Yağmur	43
Resim4.3: Öğrenci Yılmaz	44
Resim4.4: Öğrenci Büşra	45
Resim4.5: Öğrenci Elif	46
Resim4.6: Öğrenci Özlem.....	47
Resim4.7: Öğrenci Berat.....	48
Resim4.8: Öğrenci Rabia	49
Resim4.9: Öğrenci Hiranur	50
Resim4.10: Öğrenci Mehmet.....	51
Resim4.11: Öğrenci Musa	52
Resim4.12: Öğrenci Havvanur	53
Resim4.13: Öğrenci Asel	54
Resim4.14: Öğrenci Nurmina	55
Resim4.15: Öğrenci Rohat.....	56
Resim4.16: Öğrenci Muhammet.....	57
Resim4.17: Öğrenci Medine	58
Resim4.18: Öğrenci Rabia	59
Resim 4.19: Öğrenci Sümeyya	60
Resim4.20: Öğrenci Berat.....	61
Resim4.21: Öğrenci Kevser	62
Resim4.22: Öğrenci Helin	63

GİRİŞ

Sanat geçmişten günümüze kadar bir iletişim aracı olarak insanların günlük yaşamları içinde yer almıştır. İnsanların hayatlarında zamanla meydana gelen değişimler yaptıkları sanatı da etkilemiştir. Böylelikle sanat, çevrede olan her türlü olaydan bağımsız kalmayarak anlatma, anlamlandırma, davranış gibi bilişsel ve davranışsalsal özelliklere yansımıştır. Malchiodi (2007) 'ye göre; korku, endişe gibi duyguların tanımlanamadığı durumlarda, kişilerin kendilerini ifade edebilmelerinin en önemli yollardan biri sanattır. Sanat insanın duygularını dışa vurmak için kullandığı en önemli alanlardan biridir. Sanat farklı dönemlerde farklı duyguları meydana getirir. Nitekim sanat içinde bulunduğu çağın gelişim ve değişiminden bağımsız olarak ilerleyemez.

Sanatın tarih öncesi dönemlerde de mağara, taş, kaya gibi doğada bulunan, nesneler üzerine figüratif veya sembolik işaretlerin yapılmasıyla ortaya çıktığı görülmektedir. Sanat en ilkel toplumlardan en modern toplumlara kadar, tarih sahnesinde yer almış bütün topluluklar tarafından kesintisiz bir şekilde uğraş alanı olmuştur. Buna bağlı olarak sanat çeşitli dönemlerden etkilenip ve çağın gereksinimlerine ayak uydurarak gelişimini devam ettirmiştir. Gittikçe ilerleyen sanat olgusu ile beraber çağdaş sanat anlayışı da ortaya çıkmıştır. Bununla beraber figüratif sanatın yanında soyut sanat düşüncesi doğmuştur. Sanatın içindeki bütün dönemlerde olduğu gibi soyut sanatta insanların yaşayış biçimlerini ve bulundukları ruhsal yapılarının bir parçası olmuştur. Çağımızda figüratif sanat ve soyut sanat hiç olmadığı kadar iç içedir

Eğitim insanın birçok konuda bilgi birikimini arttırmasına ve hayata dair farklı bakış açılarına sahip olmasına katkı sağlamaktadır. Diğer bütün disiplinlerde olduğu gibi sanat eğitimi de insanın gelişimine destek olur. Sanat Eğitimi, öğrencilerin sanatsal gelişimleri, yaratıcılıkları, sanatsal bakış açıları ve sanat eserlerini yorumlamaları gibi daha birçok açıdan öğrencilerin gelişimlerine katkı sağlamaktadır. Şen (2005)'e göre sanat eğitimi, öğrencilerin estetik duyarlılığını geliştiren, kendi güçlerini ve önemli görsel gereçleri tanımlamalarına yardımcı olan, düşünme yeteneklerini arttıran, sosyal alışkanlıklarını ve yaratıcı bireylerin ortaya çıkmasını sağlayan bir eğitim alanıdır. Çevredeki her şey de olduğu gibi eğitim-öğretim etkinliklerinde de öğrencilerdeki dışavurumcu gücü şekillendiren birçok unsur vardır; Örneğin öğrencilerin yaşadığı

çevreden aile yapısına, cinsiyet farklılığından sınıfsal kademeye, okulun fiziksel koşullarından sınıf yapısına, öğrencilerin ruhsal yapısından eğitimcilerin öğrenciler üzerindeki etkisine kadar birçok neden öğrencilerin duygularını dışa vurma gücünü şekillendirmektedir. Beğeni duygusu gelişmiş olan bir kişi karşılaştığı olay ya da durumlara, kazanmış olduğu estetik bilinç sayesinde çevresel düzene sanatsal bir bakış açısıyla bakarak, onları estetik bir bakışla değerlendirmeyi öğrenir (Yılmaz, 2009).

Sanat eğitimiyle beraber bireyin estetik bakış açısı gelişir. Günlük hayatımızda yoğun kullanılan estetik kavramı, görme, işitme, koklama gibi duyularımıza dayanan ve “duyum”, “duyulur algı” gibi terimlerle açıklanan bir kavramdır (Tunalı, 2004). Bir sanat ürününün estetik olup olmadığını anlamak için hayal gücü ve zevk alma ya da almama yönünden yaklaşılmalıdır. Bu da estetik duyarlılığa sahip olmayı gerektirir. Estetik duyarlılık kişilerin çevresel yaşamlarındaki düzenlemeler ile sınırlı bir şekilde kalmayarak, günlük yaşantılarında kullanacakları ve olaylar arasında bağlantı kurarak daha dengeli bir yaşam standardı sürdürebilecekleri davranışlar kazanmalarında da bireylere yardımcı olmaktadır (Buyurgan ve Mercin, 2005). İnsanlar, çeşitli sanat formları karşısında güçlü ve anlaşılır bir bütünlük duygusuna sahip olmasının yanı sıra estetik hayranlık, estetik değerlendirme ve estetik beğeni karşısında güçlü ve anlaşılır bir bütünlük duygusu taşır. Bu duygu insanların soyut sanata karşı bir bütün şeklinde bakmalarını, sanat eserlerini izlerken aldıkları duygusal zevk ruhsal doygunluğa ulaştırmalarını sağlamaktadır. Bir sanat eserine odaklanmak algısal, bilişsel ve duygusal bir deneyim gerektirir; ancak esere bakan kişilerin aldığı estetik haz, literatür de bilişselden ziyade duygusal süreçlerle ilgili bir kavram olarak değerlendirilir. Bu durumda estetik değerlendirme süreçlerini anlamada duyguların önemini ifade eder (Erdem, 2010).

1. Problem

Ortaokul öğrencilerinin, figüratif sanat ile soyut sanat arasındaki bağlamsal farkı ayırt edebilme durumları ve farklı sanat biçimlerine ilişkin estetik farkındalıklarının ne durumda olduğu çalışmanın problem durumunu oluşturmaktadır.

2. Amaç

Bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin soyut sanat eserlerine ilişkin bakış açıları ile soyut sanat eserleriyle ilgili estetik beğeni düzeyleri arasındaki ilişkinin tespit edilmesi araştırılmıştır.

Alt amaçlar;

1. Ortaokul öğrencilerinin soyut sanat algılarına ilişkin metaforları nelerdir?
- 2.Ortaokul öğrencilerinin soyut sanat eserleriyle ilgili estetik beğenileri hangi düzeydedir?
3. Ortaokul öğrencilerinin soyut sanat eserleriyle ilgili estetik beğenileri cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
4. Ortaokul Öğrencilerinin soyut sanat eserleriyle ilgili estetik beğenileri sınıf düzeylerine göre farklılık göstermekte midir?
5. Ortaokul öğrencilerinin soyut sanat eserleriyle ilgili estetik düşüncüleri nelerdir?
6. Ortaokul öğrencileri soyut sanat eserlerini ürünlerine nasıl yansıtmışlardır?
7. Ortaokul öğrencilerinin soyut sanat etkinlikleriyle ilgili görüşleri nelerdir?

3. Önem

Ortaokul öğrencilerinin soyut sanat eserlerine ilişkin bakış açıları ile soyut sanat eserleriyle ilgili estetik beğenilerinin belirlenmesine yönelik bu çalışma ile ortaokul öğrencileri üzerinde alışıla gelmişten farklı sanat eserleri üzerinde farkındalık yaratmak ve bu anlayışa bağlı olarak ürün çıkarmalarına olanak tanınması açısından önemlidir. Sanat eserlerini beğenmeleri, herhangi bir nesne veya varlığın beğenilmesi kişilerin nesne ve varlıklarla kurdukları duygusal doyum estetik tecrübeyle ilişkilidir (Erinç, 1998).

4. Tanımlar, Temel Kavramlar

Sanat: İnsanların beğenerek içten gelen duygularının coşkunu ürünlerine yansıtması olarak görebiliriz. Sanat, hoş giden biçimler yaratma girişimi olarak ifade edilir (Ersoy, 1995).

Görsel Sanatlar: “Desen, resim, özgün baskı, heykel; film, televizyon, grafik, üretim tasarımı gibi iletişim ve tasarım sanatları; mimarlık ve çevresel sanatları; halk sanatlarını; seramik, elyaf, takı ve mücevher, ahşap eserler ve diğer malzemelerle yapılan geniş sınıf” (Özsoy, 2007, s. 252).

Eğitim: “Eğitim, kişiliğin gelişmesine yardım eden ve onu temel alan, bireyi yetişkin yaşamına hazırlayan, gerekli bilgi, beceri, tutum ve davranışlar elde etmesine yarayan bir süreçtir” (Tezcan, 1991, s. 4).

Görsel Sanatlar Eğitimi: “Bütün sanatları ve bu sanatların birbirleriyle ilişkisini düşünsel boyutta, izleyici, izleyici, toplum, kültür ve eğitim bağlamında irdeleyen kuramsal çalışmalara Görsel Sanatlar eğitimi denir” (Kırıçoğlu, 2005, s. 3).

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1.Sanat Nedir?

Sanatın geçmişten günümüze olan serüveni göz önüne alındığında insanlığın yeryüzünde olduğu andan itibaren sanatın da var olduğu, tarih boyunca farklı biçim ve formlarda hayat bulmuştur. Sanat resim, heykel, kilim, seramik ve mimari yapılarda ve sayabileceğimiz birçok alanda yapılan günümüze kadar ulaşmış sanat çalışmalarına baktığımızda sanatla uğraşmayan hiçbir toplum görülmemektedir. Sanat yazının bulunmasından önce büyük bir önem arz etmekteydi. İnsanların taşlara, kayalara ve mağara duvarları gibi organik, doğada bulunan nesnelerin üzerine yaptıkları resimler insanlarda resim yorumlamayı, görsel okumayı ve insanlar arasındaki iletişimi geliştirmiştir. Gökay'a (1998) göre sanat, görsel okuryazarlığı geliştirir ve bir iletişim aracı olarak insanlar arasındaki iletişimi sağlar.

Sanat zaman içerisinde farklılık göstererek sanatın belli dönemleri halinde insanların gereksinimlerine, ihtiyaçlarına, haz ve duygularına göre şekillenip kişilerin kendi yaşamları doğrultusunda kendilerini bulmalarına yardımcı olup, sanatı bir sonraki kuşaklara anlatma olayıdır diyebiliriz. Tolstoy (2000) Sanat bir duyguyu yaşayan insanın o duyguyu bilerek ve isteyerek başkalarına aktarma olayı olarak tanımlar. Zaman içerisinde ortaya çıkan ve belli dönemleri kapsayan sanat akımları yaşadığı dönemi, çağı ve toplumu temsil etmektedir. Sanat ürünleri toplumun aynası gibidir diyen Erinç (2004)'e göre; Toplumun müziği, edebiyatı, gösteri ve plastik sanatları ve bunların ürünü olan, güzellikleriyle yüceltilen her şeyi sanat olarak belirtmiştir.

Sanat tarihi içerisinde gelişen Sanat Akımları, üslup ve özellikleri bakımından birbirlerinden farklılık gösterse de bir önceki akımdan izler taşımaya devam etmişlerdir. Resim, heykel ve mimarinin yanı sıra; Fotoğraf, video ve sahne sanatları gibi

performans sanatları ile sanat tarihinin seyri şüphesiz 20. yüzyılda belirgin bir farklılık görülmeye başlamıştır. Sanatı şekillendiren ana unsurlar, modern çağın neden olduğu alanın gelişimi, siyasi değişimler ve sosyolojik etkiler olarak sıralanabilir. Bununla beraber sanat geçmişten günümüze kadar toplumların ihtiyaç ve koşulların verdiği gereksinimlerine göre dönemlere ayrılmıştır. Bu araştırmada; Rönesans, Maniyerizm, Barok, Rokoko, Romantizm, Realizm, Empresyonizm (İzlenimcilik), Fovizm, Dadaizm, Ekspresyonizm (İfadecilik), Kübizm ve Sürrealizm dönemlerine yer verilmiştir.

1.2.Sanatın Dönemleri

1.2.1. Rönesans

Rönesans, insanı ve doğayı sadece dış görünüşüyle ele almaz bütün yönleriyle ele alır. Rönesans döneminde gelişen sanat, insanların fiziksel özelliklerini iç dünyalarıyla beraber yansıttığı bu dönemle görülmektedir. Rönesans, bir “yüz topografyası” gibi portresi yapılan kişiye benzeyen Roma büstlerini, gerçekçi portre sanatına taşımıştır. Buna göre ana halka, fiziksel benzerliğin dışında, hatta ötesinde, portresi yapılan kişinin ruh hali ve kişiliğinin yansıtılmasıdır (Akyürek,1994, s.146-147). Rönesans sanatçıları iç mekan çalışmalarında bile doğaya yer vermişlerdir. Bu iç mekanda asılı bir manzara tablosu veya iç mekandan dışarıya açılan bir pencereden doğa görüntüsü olarak karşımıza çıkabilmektedir. Rönesans sanatçıları çalışmalarına abartılı bir güzellik katmadan, değiştirmeden olduğu gibi yansıtmışlardır. Kagan (1993) Rönesans ressamlarını şöyle ifade eder;

Rönesans ressamaları, doğaya sevgiyle dolu, derinlemesine sokulup, o güne değin rastlanmadık biçimde, doğayı büyük bir gerçekçi özenle çizmekle kalmamışlar, doğa imgesini yapıtlarına öyle sokmuşlar ki neredeyse özneye bir gereksinim kalmamıştır. Yaptıkları portrelerde olsun, güncel resimlerde olsun, hep doğa çizilmiş; olayın kapalı geçtiği yerlerde bile, resmin içine bir pencere çizilerek doğa yakına getirilmiştir. (s.137-138).

1.2.2.Maniyerizm

Maniyerizm Rönesans’tan sonra ortaya çıktığı görülmektedir. Sanatçıların çalışmalarını bu dönemde Rönesans’ın kompozisyonlardaki gibi sıkı düzen anlayışın bırakarak daha serbest bir kompozisyon anlayışıyla ürünler ortaya koydukları görülmektedir. Eserlerde uzatılan figürler ve anlaşılması zorlaşan çalışmalar

görülmekte. Maniyerizm de anlatılan konu ve olayların karmaşık bir hareketlilik çerçevesinde yansıtıldığı görülmektedir. Bu karmaşık çalışmalar figürlerin çeşitli şekillerde resmedilmesi ve deformasyona uğradığı görülmektedir. Kurtuluş (2002) Maniyerizm dönemi için şu ifadeleri söylemiştir;

Maniyerizm döneminde, resimlerde bilinçli meydana getirilen deformasyon oluşumlarının yanı sıra; mekan belirsizliği ve derinliği, doğayı dikkate almama, figürde "S" hareketinin uzatılarak vurgulanması, denge ve simetrisinin bozulması; yerini, dengesizlik ve asimetriye bırakmasıyla birlikte renkler anlamlı bir şekilde öne çıkmıştır. Maniyerist resimlerde beklenmedik yerlerden gelen ışık etkilerinden yararlanılmıştır. (s.61).

1.2.3. Barok

Barok sanatı ve Rönesans sanatı birbirinden farklı üsluplardır, hatta birbirlerine tamamiyle karşı birer sanat akımlarıdır. Kapalı kompozisyonun yerini açık kompozisyonlar, yapmacık hareketli figür topluluğu, ihtişamlı saray, süslü evler, kırsal mekan kompozisyonları barok sanatında yer almaktadır. Resimlerde lüks, gösterişli ipek kumaşlar, eğlence gibi dünyevi hayatın fantezileri konu edinilir. Wölfflin (1990) şu şekilde ele alınmıştır;

Çok kuvvetli bir ışığın şekilleri tahrip edici etkisiyle çok zayıf bir ışığın onları eriten etkisi, Klasik çağda sanat dışında kalan iki problemli. Rönesans da geceyi tasvir etmiştir. O zaman kişiler karanlık olarak gösterilmiş, ama şekilleri olduğu gibi kalmıştı. Buna karşılık Barokta kişiler, genel karanlık içinde erirler; her şey belirsizliğe düşmektedir. Zevk bu bağıntılı (relatif) belliliği de güzel görece kadar gelişmiştir. (s.238).

Barok sanatında çizilen insan vücut anatomileri en küçük kas ayrıntılarına kadar çizildiği bu dönemde görülmektedir. Dolayısıyla klasik vücut zamanla kaybolarak yerini ayrıntılı ve duyguların hissedildiği sanatsal çalışmalara kendini bırakmıştır. “Klasik üslubun durgun yüz ifadesi, yerini hisli, ıstıraplı ve neşeli tavırlara terk eder. Duru yüzler ve sade vücut hareketleri yerlerini teatral denilen mübalağalı hissi duruşlara, yüzlere, mimiklere, el, kol, vücut hareketlerine bırakır. Figürler adeta bir tiyatro sahnesindeymiş gibi pozlar takınırlar” (Tuncay, 2000, s.15).

1.2.4. Rokoko

Rokoko sanatı, Barok sanatının son evresine doğru belirgin bir şekilde kendisini göstermektedir. Barok ve Rokoko sanatları birçok yerde bir arada kullanıldığı görülmektedir. Rokoko ile birlikte üslup gelişimi; süsleyici ve hareketli bir sanat yapısına bürünmüştür. Rokoko sanatı birçok alanda kullanılmaya başlanmış, saray duvarlarında, kitap süslemelerinde, vazo, çiçek motifleri, yaprak motifleri gibi birçok alanda rokoko etkisi bu dönemde görülmektedir. Bu dönemde klasik form terk edilmeye başlanmış ve ince ve zarif kompozisyonlar yerine çiçekler, vazo veya saksı içinde karmaşık buketler ve perde gibi motifler kullanılmıştır (Aksoy, 1977).

1.2.5. Romantizm

Romantizm sanatı belli kurallar çerçevesine göre hareket etmeyerek daha çok kişinin iç dünyasını temel aldığı görülmektedir. Sanatçı başkalarının beğenisini dikkate almaz kendi iç dünyasını yansıtmayı hedefler. Sanatçıya göre önemli olan kendi duygularıdır. Romantizm sanatçıları çalışmalarında gördüklerini kopya eder gibi birebir aktarmaz kendi duygularından hareket ederek hissettikleriyle beraber harmanlayarak yansıttığı görülür. “Bu dönemde sanatçı alımlayıcısıyla olan bağı büyük oranda koparır. Ona göre önemli olan kendi duygularının anlatımıdır. Onun amacı dış dünyayı birebir aktarmak değil, algıladığı dünyayı kendisinde uyandırdığı bir takım duygular, sezgiler, rüyalar ve yaşantılar aracılığıyla ifade etmektir” (Ötgün, 2008, s.161).

1.2.6. Realizm (Gerçekçilik)

Realist sanatçılar ise dış dünyayı tüm gerçekliğiyle gözler önüne sererler. Realizm, dünyaya ilişkin duyularını nesnel bir gerçeklik doğrultusunda insan yaşamlarını olduğu gibi tasvir edilen sanatsal bir anlayış olduğu gözlemlenmektedir. 18. yüzyılda sanatçılar yaşadıkları çağlarının erkek ve kadınlarının günlük yaşantılarını gözlemleyerek, öykülendirip çalışmalarına yansıtmışlardır (Gombrich, 1976, s.372). Realizmin toplumsal olay ve olgularla olan bağlantılarını konu ve üslup bakımından olduğu gibi gerçeklikten uzaklaşmadan sanat eserleri üzerinde gerçekleştirmeye çalıştıkları görülmektedir. “Tıpkı bilgi gibi sanat da malzemesini ve eninde sonunda biçimlerini de gerçeklikten, daha doğrusu toplumsal gerçeklikten alır” (Adorno, 2004, s. 154).

1.2.7. Empresyonizm (İzlenimcilik)

İzlenimcilik olarak da bilinen bu dönemde küçük fırça darbeleriyle yapılan resimler görülmektedir. İzlenimcilik doğada bulunan unsurların sanatçıda uyandırdığı izlenimleri kendi duygularla harmanlayarak yansıtmaktaydılar. Cisimlerin açık havada renk görünümlerinin anlık ışık değişimleriyle farklılaştığı görülmektedir. “Empresyonizm bir izlenimin uyardığı duyuların, duyulduğu biçimde üretildiği bir resim yöntemiydi ve Empresyonist sanatçı, genellikle, bilinen kurallara aldırmaksızın kendi kişisel izlenimlerine göre nesneleri resmetmeyi amaçlıyordu” (Serullaz, 1983 s.7).

1.2.8. Fovizm

Fovizm sanatçıları saflıktan yana olmak maksadıyla boyayı olduğu gibi alıp çalışmalarına uyguladıkları görülmektedir. Böylelikle çalışmalarında Parlak, saf ve canlı renkler kullandıkları görülür. Serbest tarzda çalışmalar ortaya koymaları ve resmettikleriyle yaptıkları alakasız gözükebilmekteydi. Paris'te Sonbahar Salonu'nun 1905 sergisinde Henri Matisse, Georges Rouault, Maurice Vlaminck (Moris Vilamink) ve başka ressamın eserleri sergilendi. İzlenimci akımla değişen sanat anlayışına yeni yeni alışan sanat izleyici kitlesi, sergilenen resimleri görünce şaşkınlıklarını gizleyemediler. Salondaki parlak, şiddetli ve çığ renklerin arasında "Floransa Okulu" tarzındaki bronz bir çocuk heykeline hayran olan eleştirmen, sergideki çığ renkli resimleri beğenmeyip bunu ifade etmek için de Rönesans'a dönemine gönderme yaparak maksadıyla "Vahşi hayvanların arasında bir Donatello!" diye haykırdı. Böylelikle "vahşi hayvan-yırtıcı kuş" manasına gelen "fov" kelimesi "fovizm'e dönüşerek akımın adı sanat tarihinde yerini almıştır (Lynton, 1982 s.26).

1.2.9. Dadaizm

1916'dan itibaren Birinci Dünya Savaşı'nı doğuran sebeplere sert ve iğneleyici bir tepki olarak çıkan, kısaca Dada olarak bilinen Dadaizm kasıtlı olarak saçma, akıldışı eserlerle toplumsal, politik ve kültürel değerleri irdeleyen çok yönlü bir sanat harekâtıdır (Phillips, 2016, s.52). Dadaizm birçok alanda resim, heykel, edebiyat, seramik ve Dadaist birçok eserlerin ortaya çıkmasına kaynaklık etmiştir. Dadaizm sanatı sanat alanında hiçbir zümreye veya kurallar bütününe bağlı kalmadan eser ortaya koydukları görülmektedir. “Dadaizm, Dadaistler için hiçbir zaman bir okul, bir hareket,

ya da bir stil olmamıştır. Dadayı; diğer insanları kamçılayan ve özgürlüklerini ilan etmiş birkaç ruhun toplanması” olarak tanımlanmıştır (Richter 1994 s.215).

1.2.10. Ekspresyonizm (İfadecilik)

Dışavurumculuk (ekspresyonizm), doğanın olduğu gibi değil de kişinin iç dünyasının ön plana çıkarıldığı görülmektedir. Dışavurumcu sanatçılar kendilerini iç dünyalarına kaptırarak duygularını ve iç dünyalarındaki acı, ızdırap, korku, hüznü, çaresizlik gibi ifadeleri renk ve çizgi aracılığıyla dışa vurdukları görülmekte. “Ekspresyonist üslupla yapılan resimlerde acı çeken, hüznü, çaresiz görünümlü figürler dramatik sahneler içerisinde ifade edilmiştir” olarak tanımlanmıştır (İldeş, 2003).

1.2.11. Kübizm

Kübist ressamalar resim yüzeylerini parçalayarak geometrinin basit, nesnel yapısını kullanarak tamamen yeni bir form kullanmışlardır. Resim yapıtlarının oluşturulmasında geometrik işlemler bulunmaktadır. Değilmiş olan geometrik yapı çizgileri, iş tamamlandıktan sonra kaldırılan inşaat iskelelerine benzetilmektedir (Turani, 1977, s.11).Kübist sanatçılar boya malzemelerine farklı katı cisimler katarak tuvale yeni bir boyut katmışlardır. Kübist sanatçıların resim yüzeyinde kullandıkları bu malzemelerle resmi parçalara ayırdılar buna bağlı olarak resim yüzeyini farklı bir boyuta taşıyıp aşmaya çalışmışlardır. Kübizm, tüm form ve kalıpları kırarak parçalara ayırır. “Esasen mekân ve nesneler birbiri içine giren bir bütün halini alır. Düzlem parçalara ayrılır, formlar üst üste bindirilir ve parçalar birbirinin içine girer” (Bayav, 2014, s. 41).

1.2.12. Sürrealizm

Sürrealizm sanatı aklın sınırsız düşünme becerisine sahip olduğunu bize gösterir. Adeta Sanatın bağımsız ve sınırsızlığı düşünüldüğünde sürrealizm sanatçıları bunu bize ortaya koyduğu eserlerle gayet net bir şekilde göstermektedir. Sürrealizm gerçekliğin ötesinde bir dünya kurmuştur. Sürrealist yaklaşımlar zamanın dışında evrene dair bir araştırma içerisinde olmuşlardır. Breton sürrealizm için bu şekilde açıklama yapmaktadır; Sürrealizm estetik ve ahlaki bir kaygı olmadan, mantığın kontrolünün geçerli olmadığı, düşüncelerin ifade edildiği yöntemdir (Breton, 2003, s.35).

1.3. Figüratif Sanat

Yeryüzünde görebildiğimiz ve dokunabildiğimiz yani gerçekte var olanın, gözle gördüğümüzün sanat eserlerine konu olmasına denir. Soyut sanatın tam tersi olarak kabul edilebilir. Sanatçılar her daim gerçekte yaşanmış ve yaşanması muhtemel konuları çağın gerekliliğine ve bulundukları toplumsal sorunlara göre şekillendirerek yeniden yorumlar. “Sanatın maddesi gerçeklik olmasına rağmen sanatçılar daima kendi seçimlerini kendileri yapmaktadırlar ve her sanatçının kendine göre, bir görüş biçimi varken gerçeği konu edinerek yeniden ortaya koyarlar. Dolayısıyla da gerçekçiliği bayağı bir kopyacılıkla sınırlandırmamış olurlar” (Plehanov, 1999, s.61).

1.4. Soyut Sanat

Sanat var olduğu andan itibaren sürekli değişen yapısıyla bağımsızlığını göstermektedir. Sanatın hiçbir şekilde kesintiye uğramadan kendini yenileyerek çok yönlülüğüyle farklı dallara ayrılmaktadır. Her ne kadar farklı dallara da ayrılrsa çağdaşlaşmaya ve çağın gereksinimine göre sanat hem etkilenmiş hem de etkilemiştir. Toplumların yapılarındaki değişimler bireye ve beraberinde sanatsal anlatımlara yön verdiği görülmektedir. Buna bağlı olarak soyut sanatla beraber sanatçılar figürleri, objeleri ve nesneleri soyutlama yönelmişlerdir. Soyut sanat gerçek hayatta karşılaştığımız figürleri veya nesneleri yorumlarken renk ve şekilleri sembolik bir şekilde kullandığı görülür. Herkeste farklı sonuçlar doğurur kısacası tasvirler belirsiz formlar şeklindedir. Buna bağlı olarak “gerçek amacı özne yoluyla süje yaratmak olan”(Richard, 2005). Soyut sanat insanların çevresindeki olayları ve nesneleri kendi iç dünyalarında yorumlama biçimleridir diyebiliriz. Doğa ve nesneler sanatçının elinde yeniden harmanlanarak biçim kazanır, ortaya çıkan ürün sanatçının iç dünyasının yansıması olarak görülmektedir.“dış dünyanın gerçeklerini sanatçının iç dünyasından gelen ataklarla yeniden yorumlayan” (Tuncalp, 2013). Soyut sanat temel varlığı, derinliği soyut düşünme ve soyut biçimlendirmeler bütünü olarak sanatçının iç dünyasının yansıması olarak tanımlanabilir.

1.5. Estetik

Estetik kavramı oldukça yaygın bir alanda kullanılmakta ama tanım olarak net bir tanım yapmak ve nasıl bir nesneye karşılık geldiği net bir şekilde bilinmemektedir. Bir obje karşısında estetiğin tanımlanması, hoşça giden ve beğenileni estetik olarak

tanımlamak estetiğin ne kadarda insan yaşamıyla iç içe olduğu düşüncesini öne çıkarmaktadır. Yaşamımızda karşılaştığımız nesnelere karşı estetik sözünü “o anda ruhumuzda beliren coş-kunluğu” (Adalan, 1937, s. 22) tanımlamak için kullanılır. Nesnelerin bizim için hoş giden ve beğenilmiş olmalarının yanı sıra bizim için aynı zamanda güzellerdir. Estetik kelimesi duyularımıza ve duyularımıza hitap etmekte. İnsanlarda görme, işitme, koklama gibi duyularımızla algılayabildiklerimiz hoşumuza giden insanlarda hoş duygular uyandırmaktadır. “Estetik sözcüğü Grekçe ‘aisthesis’ ya da ‘aisthanesthai’ kelimesinden meydana gelmektedir. “Aisthesis sözcüğü, duyum, duyulur algı, anlamına geldiği gibi ‘aisthanesthai’ sözcüğü de duyu ile algılamak anlamına gelir” (Tunalı, 1996, s.13). Buradan da anlaşıldığı gibi estetik kelimesi beğeni duyularının temelinin oluşturmaktadır.

1.6. Sanat Eğitimi

Eğitim öğretim sisteminin bir parçası olan sanat eğitimi eğitim sistemi içerisinde önemli yere sahip olmuştur. Öğrencilerin sanat eğitimine olan tutumlarını ve ilgilerini yönlendirebilmek ve ilgi düzeylerini hep canlı tutmak için onların ilk önce sanat eğitimine gereksinim duyulmaktadır. “Tutum bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan eğilimdir” (Küçükkaragöz,1992). Öğrencilerin bireysel farklılıklarına bağlı olarak tutumları da farklılaşabilmektedir. Soyut sanat bireylerin bir obje, olay ve olgular karşısındaki duygularını daha özgün bir şekilde yansıtmalarına yardımcı olduğu söylenebilir. Buna bağlı olarak Sanat Eğitimiyle beraber soyut sanat bireylerin daha üst düzey ve yaratıcı düşüncelerini kendi iç dünyalarında harmanlayarak daha etkili bir şekilde ürünlerine yansıtma konusunda önemli olduğu ortaya görülmektedir.

Çocukların üst düzey düşünme ve yaratıcı düşünme becerilerinin gelişiminde sanat eğitiminin önemi sanılanın aksine çok önemli bir yere sahiptir. Ülger (2015)’e göre sanat eğitimi, öğrencilerin yaratıcı düşüncelerini geliştiren önemli bir öğrenme ortamıdır. Sanat eğitimiyle çocuklar kendilerini ifade edebilir, kültürel yapısını tanıır ve bunu kendilerinden sonraki kuşaklara aktarır, toplum içerisindeki yerini bilir, daha bilinçli bir birey olmakla birlikte bilinçli bireyler yetiştirilmesine katkı sağlar. “Günümüzde sanatı ve sanat eğitimini kültürel bileşenlerle birlikte düşünmemize katkı sağlayan sosyal, iletişimsel ve teknolojik gerektirmeler söz konusudur” (Eker ve Aslan,

2010, s. 251). Geleceğimiz olan öğrencilerimizin düşünme becerilerinin gelişmesi, kendilerini ifade edebilmeleri, duygu, yetenek ve yaratıcılığını olgun bir seviyeye ulaşmasını sağlamak için öğrencileri müze ve öğrenen yerleri, sergi, galeri gibi sanat ortamlarında öğrencilerin gelişimleri daha üst seviyelere çıkartılabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

LİTERATÜR TARAMASI

2.1. Benzer Araştırmalar

Araştırmanın literatür taramasına bakıldığında, bireylerin estetik beğenileri, görsel sanatsal olarak estetik beğeni düzeyleri, sanat algılarına ve sanat etkinliklerine yönelik konuları ile ilgili birçok araştırma ile karşılaşmaktayız. Sevim, Hisarcıklılar ve Feyzioğlu (2012), Fidan ve Fidan (2016), Demirel (2018), Demirel (2018), Elmas ve Demir (2018), Uçar, Canbolat ve İlhan (2019), Hiçyılmaz ve Adanır (2019), Taşkesen ve Ekici (2020), Taskesen ve Uludag (2020), Arslan (2021).

Sevim, Hisarcıklılar ve Feyzioğlu (2012), “Bir estetik duyuş analizi” Araştırmanın amacı Türkçe öğretmen adaylarının kendilerine gösterilen resimler karşısındaki tavırlar ve beğeni düzeylerini tespit ederek değerlendirmektir. Karma yöntemle yapılan bu araştırmanın nicel boyutunda tarama modeli; nitel boyutunda olgubilim deseni kullanılmıştır. Çalışma grubu 74 öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırmanın nicel verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan Estetik Beğeni Anketi; nitel verileri ise Estetik Değerlendirme Formuyla toplanmıştır. Çalışmanın sonucuna göre öğretmen adayları sanat eserleri karşısında, estetik tavır olarak düşünsel-bilgisel bir tavır benimsedikleri; Türk klasik ve modern resim sanatını, Batı klasik ve modern resim sanatına göre daha çok beğendikleri görülmüştür.

Fidan & Fidan (2016) “Ortaokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersi Kavramına İlişkin Metaforik Algıları” Çalışmanın amacı ortaokul 6. sınıf öğrencileri tarafından görsel sanatlar dersi kavramına yönelik üretilen metaforları ortaya çıkarmaktır. Çalışma grubunu Batı Karadeniz’in bir ilende bulunan üç farklı ortaokul 6. Sınıf da öğrenim gören 265 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada tarama modelinde nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmanın verileri, “Görsel sanatlar dersi...

gibidir; çünkü ...” ifadelerinin bulunduğu yarı yapılandırılmış formla toplanmıştır. Veriler, içerik analiziyle çözümlenerek verilerin frekans ve yüzde dağılımları yorumlanmıştır. Araştırmanın sonucunda öğrenciler tarafından üretilen 85 farklı metafor, yedi alt temada birleştirilmiştir. Araştırmada öğrencilerin derse olan algıları olumlu olmasına rağmen alt temalar ayrı ayrı irdelendiğinde öğrencilerin görsel sanatlar dersi kavramına yönelik genelde olumsuz anlamda metaforlar ortaya koydukları görülmektedir. En çok kullanılan metaforlar sırasıyla “hayaller”, “özgürlük”, “hayat” ve “sıkılma” şeklindedir.

Demirel (2018) “9-12 yaş çocukların estetik değer algılarının incelenmesi” Çalışma Karadeniz Bölgesinde 9-12 yaş aralığında ki 534 kız ve 487 erkek öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın nicel kısmında Mazman Budak (2012) tarafından geliştirilen sanat ve estetik değer tutum ölçeği kullanılmış. Nitel boyutunda metafor formu kullanılmış. Araştırma da kızların erkeklere göre sanat ve estetik değer tutumlarının daha olumlu olduğu, yaş düzeyleri artıkça estetik değer kavramına olan bakış açıları, yaşam düzeyleri ve güzel kavramını algılamaları farklılaştığı görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin estetik kavramını genelde cerrahi müdahale, dış görünüm, esneklik olarak algıladıkları; sanatsal anlamında ise bireye zevk ya da heyecan verici bir duygu olarak algıladıkları ve estetik haz üzerine durdukları görülmüştür.

Demirel (2018) “Dışavurumcu Sanat Yoluyla Estetik Değer Öğretimi” Araştırma ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin dışavurumcu sanat yoluyla estetik değer yargıları gelişiminin sağlanması amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini 20 ortaokul 7. sınıf öğrencisiyle oluşturmuş. Araştırma karma yöntem araştırma deseninden yakınsayan paralel desen yöntemiyle yürütülmüş. Araştırma öğrencilerin estetik beğeni düzeylerini ve estetik değerlendirmelerinin tespit edilmesi için estetik beğeni anketi kullanılmıştır. Dışavurumcu sanat anılanında verilen eğitimin sonunda sanat eserlerine yönelik öğrencilerin beğeni düzeylerinin arttığı görülmüştür.

Elmas & Demir (2018) “5. Sınıf Öğrencilerinin Okul Olgusuna Yönelik Metaforik Algıları” Çalışma, 5. sınıf öğrencilerinin okul olguslarına yönelik algıların metaforlarla ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmada, nitel araştırma desenlerinden “olgubilim” deseni kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında farklı illerde bulunan farklı okul türlerinde seçilmiş 85 öğrenciyle

oluşturulmuştur. Okul algısı formuyla elde edilen bulgular, doküman incelemesiyle analiz edilmiştir. Öğrencilerin, okul olgusuna ilişkin metaforlarda, “ev”, “aile”, “güvende” ve “mutlu hissettiren bir yer”; görsel metaforlarında “oyun alanı”, “eğlenceli bir yer” gibi olumlu algıların olduğu görülmektedir. Metaforlarda az da olsa “esir”, “hapishane”, “sınav” metaforları kullanılmıştır. 5. sınıf öğrencileri geliştirdikleri metaforlar, okulun öğrenciler üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerinin öğrenilmesi için önemli veriler olarak kabul edilebilir.

Uçar, Canbolat & İlhan (2019) “Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Öğrencilerinin “Sanat” Kavramına İlişkin Zihinsel İmgeleri” Araştırmaya 195 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerden, “Sanatgibidir çünkü gibidir” ifadelerinin tamamlanmasıyla veriler elde edilmiştir. Araştırmada karma araştırma yöntemi kullanılmıştır. Verilerin değerlendirme sürecinde içerik analizi kullanılmıştır. Çalışma sonunda öğrenciler, sanatla ilgili 66 adet metafor üretmiştir. Bu metaforlar, kategorize edilerek 8 kavramsal kategoride toplanılmıştır. Bu kavramsal kategorilerin katılımcı türü, bölümler ve üretilen metaforlar anlamında önemli derecede farklılık gösterdiği görülmüştür.

Hiçyılmaz & Adanır (2019) “Sanat Eğitimi Dersi Alan Öğretmen Adaylarının Sanat Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Algıların Metaforlar Aracılığıyla İncelenmesi” Araştırma sınıf öğretmenliği ve okul öncesi öğretmenliği bölümlerinde sanat eğitimi dersi alan öğretmen adaylarının “sanat” kavramına yönelik algılarını belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, 2017-2018 yılında Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesinde sanat eğitimi dersi alan 2. ve 3. sınıflarda bulunan 100 öğretmen adayından oluşturulmuştur. Veri toplanması için “ Sanat... gibidir; çünkü...” ifadelerinin bulunduğu görüşme formundan elde edilen nitel veriler içerik analiziyle analiz edilmiştir. Analizler sonucunda “özgürlüğün bir simgesi olarak sanat”, “yaratıcılığın bir ifadesi olarak sanat”, “duyguların bir ifade aracı olarak sanat” gibi birbirinden farklı yedi farklı tema oluşturulmuştur. Buna bağlı olarak oluşturulan metaforlara bakıldığında, sanat kavramının farklı metaforlarla açıklandığı görülmektedir.

Taşkesen ve Ekici (2020) “Görsel Sanatlar Öğretmen Adaylarının Sanat Okuryazarlık Düzeyleri İle Estetik Beğeni Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” Araştırmanın amacı, estetik ve sanat okuryazarlığı arasındaki ilişkiyi ele alan bu çalışma

resim-iş eğitimi öğrencilerinin estetik beğeni ve sanat okuryazarlıkları düzeylerinin belirlenip birbirleriyle olan ilişkisinin tespit edilmesidir. Çalışma grubu, Resim-iş Eğitimi Anabilim dalında eğitim alan 36 Kız, 27 Erkek öğrenciden oluşmaktadır. Sevim, Hisarcıklılar ve Feyzioğlu (2012) tarafından geliştirilmiş olan Estetik Beğeni Ölçeği ve Yüceokur (2014) tarafından geliştirilmiş olan Sanat okuryazarlığı ölçeği kullanılmıştır. Araştırma verilerine göre görsel sanatlar öğretmen adaylarının sanat okuryazarlık ve estetik beğeni düzeylerinin iyi sayılabilecek düzeyde olduğu, sanat okuryazarlığı ve estetik beğeni düzeylerinin cinsiyet değişkenlerine bağlı olarak farklılık göstermediği görülmüştür.

Taşkesen & Uludağ (2020) “Sanat Eleştirisi Etkinliklerinin Ortaokul Öğrencilerinin Yaratıcılıklarına Ve Motivasyonlarına Etkisi” Araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin sanat eleştirisi etkinlikleri kapsamında eleştirel düşünme becerilerinin yaratıcılık düzeylerine ve motivasyonlarına etkisinin tespit edilmesidir. Araştırmanın grubunu Erzincan ilinde bir Ortaokulda 6. Sınıf düzeyin deki 40 öğrenciden oluşturulmuştur. Çalışma grubu basit tesadüfî örnekleme yoluyla seçilmiş olup, yöntem olarak karma desenden kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları olarak “Resim Değerlendirme Formu” ve “Görüşme Formu” kullanılmıştır. Araştırmanın nicel verilerine göre; Öğrencilerin eleştirel düşünme düzeyinde yaratıcı yorumlamalarının orta düzeyde olduğu ve cinsiyete göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın nitel verilerine göre öğrencilerin motivasyonlarını olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır.

Arslan (2021) “Güzel Sanatlar Eğitimi Sürecinde Sanat Eleştirisi İçerikli Dersler İle Anasanat Atölye Dersleri Arası Etkileşime Dayalı Öğrenci Ve Öğretim Elemanı Görüşleri” Çalışma, güzel sanatlar eğitimi bölümlerindeki öğrencilerin sanat eleştirisi konu bağamlarıyla atölye uygulamaları arasındaki etkileşimini açıklama ve sorgulamaya ilişkin fenomenolojik araştırma yöntemi kapsamında yapılmıştır. Araştırma grubunu sanat eğitimi alan 10 öğrenciden oluşmaktadır. Konu bağlamında öğretim üyelerinin görüşleri alınmıştır. Verilerin toplanmasında ‘yarı yapılandırılmış görüşme’, ‘odak grup görüşmesi’, ‘doküman incelemesi’ veri toplama araçları kullanılmıştır. Bu araştırmalara ek öğrencilerle beraber eser analizine dayalı bir uygulama gerçekleştirilmiştir. Ulaşılan veriler tematik analiz çerçevesinde incelenerek bütüncül bir şekilde sunulmuştur. Çalışmanın sonucuna göre, öğrencilerin orta düzeyde

sanat eleştirisi ve uygulamaya dayalı ilişkilendirmeler yapıldığı gözlemlenmiştir. Bu çalışmadaki ilişkilendirmeler genel olarak biçimsel olmakta, derin ve felsefi bir boyuta ulaşmamıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, örnekleme, veri toplama araçları ve verilerin çözümlenmesine dair bilgiler bulunmaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Ortaokul öğrencilerinin soyut sanat eserlerine bakış açıları ile soyut sanat eserleriyle ilgili estetik beğeni düzeylerinin tespit edilmesi için planlanan çalışmada nitel ve nicel yaklaşımların bir arada kullanıldığı karma yöntem deseni kullanılmıştır. “Karma araştırma; tek bir çalışmanın ya da çalışmalar içerisindeki nitel ve nicel araştırma verilerinin toplanmasını, analiz edilmesini ve yorumlanmasını içermektedir” (Leech ve Onwuegbuzie, 2009, s.266). Çalışma nitel ve nicel yöntemin beraber kullanıldığı karma yöntem araştırmalarından yakınsayan paralel deseniyle yürütülmüştür. Creswell ve Plano Clark’a (2015) göre, yakınsayan paralel desende nitel ve nicel veriler paralel bir biçimde toplanır, ayrı ayrı analiz edilip veriler beraber yorumlanır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın örnekleme 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Doğu Anadolu bölgesinde orta ölçekli bir ortaokulda öğrenim gören ve basit seçkisiz örnekleme yoluyla seçilen 9-13 yaş arasındaki 120 ortaokul öğrencisinden oluşturulmuştur. Seçkisiz örneklem, bir evrenden evreni temsil edebilecek büyüklükte rastgele örneklem seçilmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2004). Veriler analiz edilirken öğrenci isimleri kod isimlerle adlandırılmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmanın ilk veri toplama aracı olarak ortaokul öğrencilerinin soyut sanat algılarını tespit etmek için “soyut sanat nedir?.....” ve “çünkü:.....” ifadelerinin olduğu metafor yoluyla veri toplama formu kullanılmıştır. Araştırmanın bir diğer veri toplama aracı olan, Sevim, Hisarcıklılar ve Feyzioğlu (2012) tarafından geliştirilmiş olan Estetik Beğeni Ölçeği (EBÖ) çalışmaya uygun olması için sanatçıların soyut sanat eserleriyle revize edilerek kullanılmıştır. EBÖ iki bölümden oluşmaktadır. Bu ölçeğin birinci kısmında 1 ile 5 arasında derecelendirilmiş olan Likert Tipi ölçek kullanılmıştır. Ölçekte bulunan her bir eser için öğrenciler 1 ile 5 arasında puanlama yapmışlardır. Bu ölçekte bulunan Puan aralıklarının karşılıkları; (1) Hiç beğenmedim, (2) Beğenmedim, (3) Kararsızım, (4) Beğendim, (5) Çok beğendim biçimindedir. Bir öğrencinin ölçekten alabileceği en düşük ve en yüksek puan, ölçekte kullanılan resim sayısına göre belirlenmiştir. Ölçekte 10 adet soyut sanat eseri kullanılmıştır. Buna göre ölçekten alınabilecek en yüksek puan 50 en düşük puan 10 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin ikinci kısmında ise öğrencilerin soyut sanat eserleriyle ilgili estetik algılarını tespit etmek için belirlenen soyut sanat eserleri için “Ana Fikir...?, Biçim....?, Renk...? ve Tasarım...?” sorularının olduğu form kullanılmıştır. Araştırmanın diğer veri toplama aracı ise ortaokul öğrencilerinin soyut sanat etkinlikleriyle ilgili görüşlerinin tespiti için araştırmacı tarafından uzman görüşü alınarak oluşturulan ve 5 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile öğrencilerin süreç içerisinde çıkardıkları sanatsal çalışmalarıdır.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın 1. Adımında ortaokul öğrencilerinin soyut sanat algılarını tespit etmek için kullanılan metafor yoluyla veri toplama formu dağıtılmış, öğrencilerden bu formu cevaplamaları istenmiş ve cevaplanan metafor formu analiz edilmek üzere toplanmıştır.

Araştırmanın 2. Adımında Ortaokul öğrencilerinin soyut sanat eserleriyle ilgili estetik beğeni düzeylerinin belirlenmesi için “Estetik Beğeni Ölçeği” dağıtılmış, bu ölçeğin birinci kısmında bulunan soyut sanat eserlerini değerlendirmeleri için 1’den 5’e kadar derecelendirilmiş olan kısımlara göre puanlama yapmaları istenmiş ve puanlanan

ölçek analiz edilmek üzere toplanmıştır. Soyut sanat eserleriyle ilgili estetik algılarına ait sorular ise bir sonraki adıma bırakılmıştır.

Araştırmanın 3. Adımında Ortaokul öğrencilerinin soyut sanat eserleriyle ilgili estetik algılarını tespit etmek için “Estetik Beğeni Ölçeği” tekrardan dağıtılmış, bu ölçeğin ikinci kısmında bulunan ve her bir soyut sanat eseri için “Ana Fikir...?, Biçim....?, Renk...? ve Tasarım...?” soruları bulunan formu doldurmaları istenmiş ve cevaplanan ölçek analiz edilmek üzere toplanmıştır.

Araştırmanın 4. Adımında ise ortaokul öğrencilerinin inceledikleri soyut sanat eserlerinden birini seçmeleri ve seçilen eseri kendi yorumlarıyla tekrara yapmaları istenmiş, Çizimi tamamlanan çalışmaların boyamalarının tamamlanması için bir sonraki adıma bırakılmıştır.

Araştırmanın 5. Adımında ortaokul öğrencilerinin çizdikleri resimleri boyamaları için öğrencilere dağıtılmış, öğrencilerden bu resimleri boyayarak tamamlamaları istenmiş ve tamamlanan resimler incelenmek üzere toplanmıştır.

Araştırmanın 6. ve son adımında ise ortaokul öğrencilerinin yapılan soyut sanat etkinlikleriyle ilgili görüşlerinin tespiti amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu dağıtılmış, öğrencilerden bu formu cevaplamaları istenmiş ve cevaplanan form incelenmek üzere toplanarak süreç sonlandırılmıştır.

Sürece ilişkin çalışma takvimi aşağıdaki gibidir;

1. HAFTA

- İlk 10 dk: Çalışmanın ilk veri toplama aracı olarak ortaokul öğrencilerinin soyut sanat algılarını tespit etmek için kullanılan metafor formu doldurmaları gerektiği açıklanır ve ön bilgilendirme yapılır.
- 20 dk: Formu doldurmaları için gerekli süre öğrencilere verilerek form doldurulur. Yeterli süre verilerek öğrenciler tarafından tamamlanan formlar toplanmıştır.

2. HAFTA

- İlk 15 dk: Sevim, Hisarcıklılar ve Feyzioğlu (2012) tarafından geliştirilmiş olan Estetik Beğeni Ölçeği öğrencilere tanıtılır. Formu doldurmaları gerektiği açıklanır ve ön bilgilendirme yapılır.
- 25 dk: Estetik Beğeni Ölçeğinin ilk kısmı olan sanatçıların resimlerini 1 ile 5 arasında puanlatıldı. Yeterli süre verilerek öğrenciler tarafından tamamlanan ölçekler toplanmıştır.

3. HAFTA

- İlk 10 dk: Estetik Beğeni Ölçeği formunun ikinci kısmındaki “Ana Fikir...?, Biçim....?, Renk...? ve Tasarım...?” soruları bulunan form doldurmaları gerektiği açıklanır ve ön bilgilendirme yapılır.
- 30 dk: Formu doldurmaları için gerekli süre öğrencilere verilerek formu doldurulur. Yeterli süre verilerek öğrenciler tarafından tamamlanan formlar toplanmıştır.

4. HAFTA

- İlk 5 dk: Öğrencilerinin Estetik Beğeni Ölçeğinde bulunan ve incelemiş oldukları soyut sanat resimlerden birini seçmeleri gerektiği açıklanır ve ön bilgilendirme yapılır.
- 35 dk: Öğrencilerin seçmiş olduğu resimleri yansıtmaları için öğrencilere süre verilerek resim çizdirilir. Yeterli süre verilerek çizimleri tamamlanan çalışmalar toplanır.

5. HAFTA

- İlk 5 dk: Öğrencilerinin çizdikleri resimler öğrenciler tarafından boyamalarını tamamlamaları için dağıtılarak gerekli açıklamalar ve ön bilgilendirme yapılır.
- 35 dk: Öğrencilerin çizdiği resimleri boyamaları için süre verilerek resim boyatılır. Yeterli süre verilerek öğrenciler tarafından boyamaları tamamlanan resimler toplanmıştır.

6. HAFTA

- İlk 10 dk: Ortaokul öğrencilerinin soyut sanat etkinlikleri ile ilgili görüşlerinin tespiti için 5 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu öğrencilere dağıtılarak ve ön bilgilendirme yapılır.
- 30 dk: Öğrencilere yarı yapılandırılmış görüşme formu doldurmaları için süre verilerek form doldurulur. Yeterli süre verilerek öğrenciler tarafından tamamlanan formlar toplanır ve etkinlik sonlandırılır.

3.5. Verilerin Analizi

Ortaokul öğrencilerinin soyut sanat algılarına ilişkin metaforları içerik analizi ile analiz edilmiştir. İçerik analizi birçok kelimedenden oluşan metinlerin, belirli kurallara bağlı olarak, içerik kategorilerine çevrilmesini sağlayan sistematik ve tekrar edilebilen bir yöntemdir (Stemler, 2001). Araştırmada nicel verilerinin analizinde spss 22.00 programından faydalanılmıştır. Öğrencilerin Estetik beğeni düzeylerinin ölçülebilmesi için betimsel istatistik, cinsiyet değişkenliklerine göre farkı bulmak için bağımsız örneklem T testi, sınıf düzeyine ilişkin farkı test etmek için Anova testinden yararlanılmıştır. EBÖ'nin ikinci kısmında öğrencilerin soyut sanat eserleriyle ilgili estetik algılarını tespit etmek için belirlenen her bir resmin karşısında bulunan “Ana Fikir...?, Biçim....?, Renk...? ve Tasarım...?” sorularının olduğu formdan alınan cevaplar ve öğrencilerinin soyut sanat etkinlikleriyle ilgili görüşlerini değerlendirmek için betimsel analiz yönteminden faydalanılmıştır. “Betimsel analiz de amaç görüşme ve gözlem sonucu elde edilen verilerin düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuya sunulmasıdır” (Karataş,2015).

3.6. Geçerlilik ve Güvenirlilik

EBÖ'nün güvenirliğini test etmek için İç tutarlılık Güvenirliği, (Cronbach Alfa değeri) ve Test-Tekrar Test Güvenirliği, geçerliğini test etmek için Kapsam Geçerliliği, verilerin faktör yapısına uygunluğunu test etmek için Kasier-Mayer-Olkin ve Bartlett testi, Yapı Geçerliliği için Açıklayıcı Faktör Analizi, Madde Analizi ve Doğrulayıcı Faktör Analizi yapılmıştır. Çalışmada nitel verilerin analizi için yararlanılan betimsel analiz ve içerik analizi güvenirliğini sağlamak için araştırmacıların nitel verilere ilişkin verdikleri kararlar ve gerçekleştirdiği analizlerin güvenirliği, Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) x 100 formülü (Miles &

Huberman, 1994) kullanılarak hesaplanmıştır. Araştırmanın güvenilirliği 95 olarak hesaplanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1. Ortaokul Öğrencilerinin Soyut Sanat Algılarına İlişkin Metaforları Nelerdir?

Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin soyut sanat algılarına ilişkin geliştirdikleri metaforlar tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 4.1: Ortaokul Öğrencilerinin Soyut Sanat Kavramına İlişkin İleri Sürdükleri Geçerli Metafor, Toplam Değerleri Ve Yüzde Değerleri (%)

Metafor Sırası	Metaforun Adı	Toplam	Yüzde(%)
1	Gerçek Dışı	48	40
2	Hayal	17	14,16
3	Duygu	16	13,33
4	İfade Etme	3	2,5
5	Eşsiz	5	4,16
6	Özgün	6	5
7	Karmaşık	7	5,83
8	Biçim	4	3,33
9	Bakış Açısı	3	2,5
10	Sonsuz	4	3,33
11	Sadelik	1	0,83
12	Görsel Gerçeklik	2	1,66
13	Dışavurum	2	1,66
14	Renk Cümbüşü	2	1,66
Toplam		120	100

Tablo 1’de soyut sanat kavramına ilişkin 14 adet metafor oluşturulduğu, bu metaforlardan en fazla ‘Gerçek Dışı’ metaforu yoğun cevap verilen metafor olmuş

ancak duygu hayal özgün karmaşık gibi metaforların üzerinde de durulduğu görülmüştür.

4.1.1. Ortaokul Öğrencilerinin Soyut Sanat Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Metaforların Oluşturduğu Kategoriler

Ortaokul öğrencilerin soyut sanat kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar 4 kategoride toplanmış ve kategoriler Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 4.2: Ortaokul Öğrencilerin Soyut Sanat Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Metafor Kategorileri, Metafor Sayısı, Toplam Metafor Sayısı ve Yüzde Değerleri (%)

Kategoriler	Metaforlar	Metafor Sayısı	Toplam Metafor Sayısı	Yüzde(%)
1. Kişisel düşünce ifadesi	Duygu(16), Özgün(6), Bakış Açısı(3),	3	25	20,83
2. Biçimsel ifadesi	İfade Etme(3), Biçim(4), Sadelik(1), Görşel Gerçeklik(2),	4	10	8,33
3. Dışavurum ifadesi	Dışavurum(2), Renk Cümbüşü(2), Gerçek Dışı(48),	3	52	43,33
4. Hayal İfadesi	Hayal(17), Eşsiz(5), Sonsuz(4), Karmaşık(7),	4	33	27,5
Toplam		14	120	100

Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin soyut sanata ait kullandıkları metaforların 4 kategoride yer aldığı görülmüştür. Tabloya göre soyut sanatın, kişisel düşüncenin ifadesi olarak, biçimselin ifadesi olarak, dışavurumsalın ifadesi olarak ve hayalin ifadesi olarak ifade edildiği görülmüştür.

4.1.2. Kavramsal Kategoriler

4.1.2.1. Kategori 1: “Kişisel Düşünce” İfadesi Olarak Soyut Sanat

Metaforun ileri sürüldüğü bu kategoride 3 metafor, 25 ortaokul öğrencisi soyut sanatın onlar için önemine vurgu yapmışlardır. Bu düşüncelerini Duygu, Özgün, Bakış Açısı metaforlar ile ifade etmişlerdir.

Aşağıda, bu kategori içinde bulunan bazı öğrencilerin doğrudan ifade ve cümlelerine yer verilmiştir:

Caner: *"Soyut sanat var olandır. Çünkü gördüklerimizden yola çıkarak hissettiklerimizi kendi bakış açımızla kâğıda çizeriz."*

Elif: *"Soyut sanat müzik, matematik ve benim duygularımdır. Çünkü müzik ve resim yapmak benim için vazgeçilmezdir. Müzik dinlediğimde kendimi mutlu hissederim güzel resim yapamadığımda üzülürüm. Üzüntü ve mutluluk benim duygularımı oluşturur."*

Nisanur: *"Soyut Sanat duygularımızı ve düşüncelerimizi resmeder. Çünkü sanatçılar soyut resimde duygularına göre renkleri ve şekilleri kullanırlar. O anki üzüntü yada sevincini ifade etmeye çalışırlar."*

Yağmur: *"Soyut Sanat duygu ve düşüncelerimizdir. Çünkü biz soyut sanatta duygu ve düşüncelerimizi çizeriz. Mutsuzsam olduğumda canlı renkleri kullanmam siyah kullanırım arkadaşım mutluyorsa canlı ve parlak renkleri kullanır. Herkes kendi duygusuna göre resim yapar."*

Azra: *"Soyut Sanat duygularımızdır. Çünkü resim yaparken duygularım benim için çok önemlidir. Sanatçıda resim yaparken kendi duygularını anlatır. Ben üzgün olduğum zaman resim yaptığımda karışık şekiller renkler kullanırım mutluyum gökyüzü kuşlar çiçekler çizerim."*

Pınar: *"Soyut sanat duygulardır. Çünkü duygularımızı resim yaparak ifade ederiz. Duygularımız olmasa resimlerimiz hep aynı olurdu renklerimiz ve çizdiğimiz şekiller değişmezdi."*

Hayrunisa: *"Soyut sanat bakış açısidir. Çünkü Soyut sanattan herkes ne anlıyorsa ne hissediyorsa onu kendi duygularıyla yorumlayarak ortaya çıkarır."*

Büşra: *"Soyut sanat duygularımızdır. Çünkü soyut sanatla duygularımızı anlatmak isteriz. Ben mutlu olduğumda resim yapmayı çok severim."*

Hiranur: *"Soyut sanat duygularımızdır. Çünkü üzgün olduğumda çiçekleri pembe renk boyamam. Mutluysam rengârenk resimler yaparım. Mutsuz olduğumda renkleri fazla kullanmak istemiyorum."*

Enis: *"Soyut sanat farklılıktır. Çünkü Soyut sanat herkese farklı gözükür size veya bir başkasına kendi bakış açılarına göre farklı gelebilir."*

Berat: *"Soyut Sanat heyecan verici duygulardır. Çünkü resimlerde çok fazla canlı renkler olduğu zaman insana heyecan verir. Mutluluk katar."*

Elif İlgün: *"Soyut Sanat duygularımızdır. Çünkü duygularımız olmadan resimlerimiz olmaz. Resim çizerken duygularıma göre çizeriz. Duygularım resimlerime anlam katar."*

Hülya: *"Soyut sanat duygulardır. Çünkü onları kendimiz düşünüyoruz, kendimiz planlarız ve sonra kendimiz bir biçime sokup çiziyoruz."*

Yusuf: *"Soyut Sanat benim hayallerimdir. Çünkü hayal kuran her insan mutludur. Hayal kurmayı seviyorum. Hayallerimde veteriner olmayı istiyorum. Hayvanların resmini çizmeyi çok seviyorum."*

İklim: *"Soyut Sanat yaşantıdır. Çünkü herkes resimlerinde kendi hayatını çizer. Sevdiklerini, sevmediklerini yada kaç kardeş olduklarını annesini yada babasını çizerler. Yaşadıklarını unutamadıkları anlarını çizmekten mutlu olurlar."*

Muhammet: *"Soyut sanat hissettiklerini tuvale yansıtmaktır. Çünkü tuvale yansıtılan resimler kişinin duygularını yansıtır öznel ve tektir."*

Bu kategoride öğrenciler soyut sanat kavramı ile daha çok kendikişisel düşüncelerini, duygularını ve hislerini ön plana çıkarttıkları görülmektedir.

4.1.2.2. Kategori 2: "Biçimsel" İfadesi Olarak Soyut Sanat

Biçimselliğin ifadesi olarak belirtilen soyut sanat kavramı öğrenciler için daha çok görüntü ve şeklin karşılığı olarak görülmüştür. Bu kategori 4 metafor ve 10 ortaokul öğrencisinden oluşmaktadır. Bu düşüncelerini İfade Etme, Biçim, Sadelik, Görsel Gerçeklik metaforlar ile ifade etmişlerdir.

Aşağıda, bu kategoride bulunan bazı öğrencilerin ifadelerine yer verilmiştir:

Ekin: *"Soyut Sanat biçimdir. Çünkü resim şekiller ve renklerden oluşur. Renksiz ve şekilsiz bir resim düşünülemez. Şekil ve renk ayrılamaz bir parçadır."*

Hüseyin: *"Soyut sanat bilgi verendir. Çünkü soyut resimleri gördüğümüzde bilgi ve mesaj vermeye çalışan ressamın kullandığı renkler ve şekiller vardır. Renklerin ve şekillerin bir anlamı vardır bize bilgi verirler."*

Ecrin: "Soyut Sanat Sade olan resimlerdir. Çünkü soyut sanatta olan çizimler şekiller sadedir. Ressam fazla renk kullanmaz. Karışık olmayan her şey çok güzeldir."

Furkan: "Soyut Sanat Görsel gerçekliktir. Çünkü ben resimlerimde gördüğüm varlıkların resmini yaparım. Örneğin Evimizin önündeki ağacı ya da bisikletimi çizerim. Resimlerimde çoğunlukla görüp beğendiğim varlıkları çizmekten keyif alırım."

Yılmaz: "Soyut sanat mesajdır. Çünkü ressamın resimlerinde kendi hayatından bize mesaj vererek resimleri aracılığıyla ifade etmek ister. Bende resim yaptığım zaman anne babamın ve arkadaşlarımın anlamasını isterim."

Ecrin: "Soyut sanat şekillerdir. Çünkü şekiller olmadan biz resim yapamayız. Şekiller resimlerimize anlam kazandırır." "

Eyüp: "Soyut sanat görsel gerçeklikle çizilen resimle insanlarla konuşmak demektir. Çünkü soyut sanat sayesinde biz duygu ve düşüncelerimizi resimlerimizde ifade ederek konuşuyormuş gibi anlatarak huzur buluruz. Konuşarak insanlar mutlu olurlar sorunlarına çözüm yolu bulabilirler."

Bu kategoride öğrenciler için soyut sanat kavramı, daha çok şekil, biçim ve görünüme önem verme olduğu ve buna yönelik ifadeler kullandıkları görülmektedir.

4.1.2.3. Kategori 3: “Dışavurum” İfadesi Olarak Soyut Sanat

En fazla metaforun ileri sürüldüğü bu kategoride Dışavurumun ifadesi olarak belirtilen soyut sanat kavramının duyguların dışarı yansıtılması yönüne dikkat çekmiştir. Bu kategorinin 3 metafor ve 52 ortaokul öğrencisinden oluştuğu görülmektedir. Bu düşüncelerini Dışavurum, Renk cümbüşü, Gerçek dışı metaforlar ile ifade etmişlerdir.

Aşağıda, bu kategoride bulunan bazı öğrencilerin ifadelerine yer verilmiştir:

Mustafa: "Soyut sanat olağan dışıdır. Çünkü soyut resimlere baktığımda sanatçının anlatmak istediğini anlamakta güçlük çeksem de görünüşü hoşuma gitmektedir."

Hümeysra: "Soyut sanat renktir. Çünkü renkleri çok severim. Resimlerimde her rengi kullanırım. Daha canlı ve güzel gözükürler. Renkler benim için olmazsa olmazdır."

Yunus: "Soyut Sanat renktir. Çünkü rengârenk yapılan resimleringerçeğinden daha güzel görünmesini sağlar.

Ayşegül: "Soyut sanat anlamlandırılmayan gerçek üstüdür. Çünkü Soyut resimleri gördüğümüzde anlamlandırmak bildiğimiz bir nesneye benzetmek imkânsızdır. Çünkü doğanın içinden değildir. Gerçek üstüdür."

Esra: "Soyut sanat buluttur. Çünkü bulutları görürüz ama dokunamayız canlı bir varlık değildir. Belli bir şekli olmadığından dolayı bana gerçek değilmiş gibi gelir."

Yiğitcan: "Soyut sanat gerçekten uzaklaşmış sanattır. Çünkü çılgık tablosundaki adam ele alınırsa gerçek hayattaki insanların görüntüleri öyle değildir."

Arda: "Soyut sanat duyularımızın dışarıya taşmış halidir. Çünkü Soyut sanat düşüncelerimizi dışarıya en çarpıcı haliyle yansıtır. Denizi, yolu ve insanı farklılaştırır olduğunun dışında aktarır."

Nisa: "Soyut sanat algılayamadıklarımızdır. Çünkü Soyut sanat sanatçının yapma özgürlüğünü kısıtlamadan gerçek dışı resimler yapabilmesidir."

Muhammet: "Soyut sanat duygular ve düşünceleri dışarıya çıkarmaktır. Çünkü duyguları en kolay resimle başka insanlara ve dışarıya aktarırız."

Hatice: "Soyut sanat renktir. Çünkü kendi hislerimize göre renklerle yaptığımız resimdir."

Yaren: "Soyut sanat bence anlamamaktır. Çünkü Soyut resimler anlaşılmazdır. Çizilen şekiller nesneler dünyaya ait değildir."

Medine: "Soyut sanat bence gerçekte var olmayandır. Çünkü resimlerde genelde gerçek nesneler şekiller görülmez. Gerçek üstü varlıklar nesneler görülür. Ressamlar bu nesnelere kendi duygularından anlam katarlar."

Nisanur: "Soyut sanat içten duygularımızdır. Çünkü ben resim yaptığımda kendi duygularımı resmime aktarmak isterim. Ressamlarda kendi hayal güçlerini kullanarak olağanüstü bir şekilde tuvaline aktarırlar."

Esra: "Soyut sanat gerçek dışıdır. Çünkü biz bazı resimlere baktığımızda ne olduklarını ne anlatmak istediklerini algılamada güçlük çekeriz. Çünkü gözle görülen

hissedilen şeyler değildirler. Soyut resimlerde anlatılmak istenilenler gözle görülmez doğada benzeri yoktur.”

Bedirhan: *"Soyut Sanat var olmayandır. Çünkü soyut sanatın özelliği var olmayan, hislerimizle algılayamadığımız resimlerin olmasıdır. Soyut sanatla yapılan her resim ayrı bir anlam taşır. Doğada başka bir örneği gerçeği yoktur.”*

Kevser: *"Soyut sanat renktir. Çünkü resimlerde genelde renkler ön plana çıkmaktadır. Renkler olmazsa resim olmaz.”*

Tuanna: *"Soyut sanat doğada olmayandır. Çünkü soyut resimde biz doğada var olan nesnelerin birebir aynısını çizmeyiz. Hayal gücümüze göre resim şekil alır.”*

Hiranur: *"Soyut Sanat bence dışavurumdur. Çünkü ressam resimlerinde kendi iç dünyasını dışarı aktarmak ister. Resimler sanatçının iç dünyasını oluşturur.”*

Halit: *"Soyut Sanat bence gerçeğe bağ kurmamaktır. Çünkü soyut resimlere baktığımızla gerçek nesneleri göremeyiz. Ressamlar renklerle ve hayal gücü aracılığıyla resimlerine yansıtırlar.”*

Osman: *"Soyut sanat bence algılanamayandır. Çünkü soyut resimlere baktığımızda algılamak zordur. Anlamamız için ressamın bakış açısıyla duygularıyla resmine bakmak gerekmektedir.”*

Mesut: *"Soyut sanat gerçek dışıdır. Çünkü soyut resimlerde ressamın anlatmak istediği olayları biz hayal gücümüzde canlandırırız. Gerçek dışı olaylar vardır. Onları görüp dokunup hissedemeyiz.”*

Mehmet: *"Soyut sanat bence hissedemediklerimizdir. Çünkü soyut sanatta bizim göremediğimiz duyamadığımız dokunamadığımız olağanüstü olaylar vardır.”*

İlknur: *"Soyut sanat bana göre dokunamadıklarımızdır. Çünkü soyut sanatı gözümüzle göremeyiz algılayamayız onlara dokunamayız. Ressam kendi hayal gücüne göre resmine şekil verir.”*

Berna: *" Soyut sanat bol renktir. Çünkü hayal zihinde canlandırılır, gerçekte olan olaylar cisimler renklerle ifade edilir.”*

Sinem: *"Soyut sanat bence gerçekte görünmeyendir. Çünkü sevgi gibi üzüntü gibi duygu ve düşüncelerimiz soyutturlar. Soyut sanatta buna benzer.”*

Hiranur: *"Soyut sanat bence gerçek dışı olaylardır. Çünkü soyut resimlerde gerçek olaylar nesneler anlatılmaz. Gerçek hayatta bizim gördüğümüz şekilde çizilmez. Hayal gücüne dayanır. Hayal gücüyle soyut bir resim oluşturulur."*

Merve Nur: *"Soyut Sanat yorumlamaktır. Çünkü Ressam resimlerinde gerçeği kendinden yorum ve duygu katarak değiştirir. Diğer resimlerden kendini farklılaştırır kendi iç dünyasını oluşturur."*

Ahu: *"Soyut sanat canlı olmayan resimlerdir. Çünkü soyut resimlere baktığımda gördüğümüz dokunabildiğimiz şekilleri göremeyiz. Anlaşılmayan akıl yoluyla bulunamayan karışık şekiller vardır."*

Mert: *"Soyut sanat görülmeyendir. Çünkü soyut sanat doğada var olan gerçek nesneleri betimlemez. Kişinin kendi duygu ve düşüncelerini ön planda tutarlar bu yüzden görülmezler."*

Musa: *"Soyut sanat göremediklerimizi kâğıda aktarmaktır. Çünkü soyut sanat özeldir. Kimsenin görmediğini, var olmayanı çizmektir."*

Bu kategoride öğrenciler için soyut sanat kavramı ile daha çok öğrencilerin dışavurumsal düşüncelere önem verdikleri görülmektedir.

4.1.2.4. Kategori 4: “Hayal” İfadesi Olarak Soyut Sanat

En fazla ikinci yoğunlukta olan Hayalin ifadesi olarak belirtilen soyut sanat kavramı Kategoride yer alan metaforlar da ortaokul öğrencilerin hayal dünyasının hassas yönüne dikkat çekmiştir. Bu kategori, 4 metafor ve 33 ortaokul öğrencisinden oluşmaktadır. Bu düşüncelerini Hayal, Eşsiz, Sonsuz, Karmaşık metaforlar ile ifade edilmiştir.

Aşağıda, bu kategoride bulunan bazı öğrencilerin ifadelerine yer verilmiştir:

Hamza: *"Soyut sanat buluttur. Çünkü doğada bir bulutun başka buluta benzerliği yok denecek kadar azdır. Bu yüzden bulutlar eşsiz ve tektir."*

Ayaz: *"Soyut sanat hayallerdir. Çünkü hayal etmek bana mutluluk verir. Hayallerimi çizmeyi daha çok severim. Hayallerimi her çizdiğimde bir gün gerçekleşeceğine inanırım."*

Zehra: "Soyut Sanat karışık resimlerdir. Çünkü Karışık olan şekiller çizgiler renkler pek fazla anlaşılmaz. Anlamaya çalışırken zorlanırsınız. Soyut resimlerde bana göre karışık resimlerdir. Çok fazla renkler ve şekiller vardır."

Elif: "Soyut sanat hayaldir. Çünkü ben en çok hayallerimi çizmeyi severim. Hayallerim olmadan olmaz. Hayal ettikçe insanlar mutlu olurlar. Hayallerine dokunmak isterler. Hayallerimiz bizi hayata bağlar."

Esila: "Soyut Sanat karmaşık ve dağınıktır. Çünkü karışık olan bir şeyi anlamayız. Anlamadığımız zaman sevmeyiz. Gördüğümüz varlıkları çizdiğimizde daha güzel olur insanlar beğenir ama karışık olan hemen anlaşılmaz. İnsanlar beğenmeyebilir."

Nurmina: "Soyut sanat uçsuz bucaksız olan fikirlerin tartışılmaz olduğu sanattır. Çünkü soyut sanatı kişi eserine yansıtırken kendi duygularının sınırsızlığıyla yansıtır."

Havin: "Soyut sanat sonsuz anlamı olan sanattır. Çünkü insanlar hissettiklerini tuvale ve kâğıda duygularını katarak yansıtırılar buda sonsuz duygu ve anlam ortaya çıkarır."

Ümit: "Soyut sanat temsili olmayandır. Çünkü öznel ve herkese göre farklılık gösterendir. Eşsizdir."

Furkan: "Soyut sanat hayallerimizi görebilmektir. Çünkü hayallerimiz bizi biz yapandır. Hayallerimizi görüp farkında olursak daha mutlu oluruz. Yaşam sevincimiz artar. Daha güzel resimler yaparız."

Furkan: "Soyut sanat hayallerimizdir. Çünkü ben resim yaparken hayal kurarım resimlerimin çoğunda hayallerim vardır. Hayatımın bir parçasıdır. Resimlerimiz hayallerimizle var olurlar hayal kurmak çok güzeldir."

Fatih: "Soyut sanat hayallerimizdir. Çünkü Yaptığımız her resmi hayal gücümüz oluşturur. Hayallerimiz olmasa kâğıtlarımız, tuvalerimiz bembeyaz bir sayfa olarak kalır. Hayaller resimlere anlam katarlar."

Sümeyya: "Soyut sanat bence hayal gücümüzdür. Çünkü biz resimlerimizde hayal gücümüzü kullanarak resimler yaparız. Yoksa bütün yapılan resimler birbirinin aynısı olur."

Mustafa: *"Soyut sanat sonsuz boşluktur. Çünkü soyut sanatta insanların hayal gücüne dayanır hayal gücümüz gibi sonsuz ve derin anlamlar içerir."*

Rabia: *"Soyut sanat duygularla yapılan resimlerdir. Çünkü duygunun olmadığı bir resim düşünülemez. Resimlere anlam katan insanların duyguları ve hayalleridir."*

Kasım: *"Soyut sanat bence yaşantılarımızdır. Çünkü yaptığımız resimlerde kendi yaşantılarımızdan hayatımızdan izler bırakmak isteriz. Bazen hissettiğimiz duygu ve düşüncelerimizi bazen bir anımızı resmederiz."*

Mesut: *"Soyut sanat bence rüyadır. Çünkü bazı rüyaların gerçek olmasını dileriz Hayallerimizle harmanlayıp zihnimizde yaratıp oluştururuz."*

Ruken: *"Soyut sanat hayallerdir. Çünkü hayaller olmadan dünyanın bir anlamı olmaz. Bizim için hayal çok önemlidir. Ressamlar hayalleri sayesinde resimler yaparlar. Hayal kurduğumuzda mutlu oluruz."*

Berat: *"Soyut sanat hayallerdir. Çünkü resimlerimizde hayallerimizi çizeriz. Her insanın mutlaka bir hayali vardır ve resminde hayalini anlatmak ister. Resimler hayallerimizle anlam kazanır."*

Rabia: *"Soyut sanat bana göre benzeri bulunmayandır. Çünkü herkesin resim yapış şekli başkadır. Bütün yapılan resimler dünyada bence tektir eşi benzeri yoktur."*

Eyüp: *"Soyut sanat karışık resimlerdir. Çünkü Soyut resimleri anlamak anlatmak zordur. Anlayamadığımız bir şeyi anlatmakta zorlanırız. Soyut resimlerde böyledir karışık olduğu için anlaması çizmesi anlatması zordur."*

Melek: *"Soyut sanat bana göre dünyada benzeri olmayandır. Çünkü arkadaşlarımızla aynı resimleri yapmayız yaptığımız resimler farklı olur. Eğer herkes aynı resmi yapsaydı bizim için değerli olmazdı. Benim yaptığım resim beni temsil eder bana ait olur."*

Canan: *"Soyut sanat eşsiz tek olandır. Çünkü bana göre bir resmin aynısını tekrar yapmak fazla mümkün değildir. Ben bir resmi tekrar yaptığım zaman aynısı olmaz. Yaptığım her resim benim için tektir ve değerlidir."*

Nehir: "Soyut Sanat benim için karışık bir puzzle yapmaktır. Çünkü Puzzle yapmayı çok severim fakat karışık parçalar olduğunda zorlanırım. Şekilleri rengârenk renkleri tanımaya ayırmaya çalışırım. Bazen sıkılırım bazen bana mutluluk verir."

Bayram: "Soyut sanat hayallerdir. Çünkü sanatçılar dünyada olmayan bizim göremediğimiz, dokunamadığımız olağanüstü resimleri çizerler. Hayal kurduğumda ona dokunamam gerçekte göremem. Hayallerde tıpkı soyut sanat gibidir. Olağanüstü ve ulaşılamaz."

Ali: "Soyut sanat matematik problemi gibidir. Çünkü soyut resimlere baktığımda kafam karışır. Karmaşık şekiller ve renkler görürüm. Çizilen şekilleri anlamam çözemem tıpkı matematik problemlerinde olduğu gibi. Matematik problemleri de karışıktır anlayıp çözemem kafam karışır."

Bu kategoride öğrenciler için soyut sanat kavramı daha çok öğrencilerin hayal dünyalarına hitap ettiği ve genelde düşüncelerini bu doğrultuda ortaya koydukları görülmektedir.

4.2. Ortaokul Öğrencilerinin Soyut Sanat Eserleriyle İlgili Estetik Beğenileri Hangi Düzeydedir?

Ortaokul öğrencilerinin soyut sanat eserleriyle ilgili estetik beğeni düzeyleri Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 4.3: Ortaokul Öğrencilerinin Soyut Sanat Estetik Beğeni Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikler

Ölçek	N	X
EBÖ	120	36,19

Tablo 3'te 120 Ortaokul öğrencilerinin Soyut Sanat Estetik beğeni ortalama puanları verilmiştir. Estetik beğeni ölçeğinden alınabilecek en yüksek puanın 50 olduğu düşünüldüğünde öğrencilerin estetik düzeylerinin iyi seviyede olduğu söylenebilir. Ortaokul öğrencilerinin soyut sanat ile ilgili hazır bulunuşluk düzeyleri göz önünde bulundurulduğunda alınan puanının beklentiyi karşılayacak düzeyde olduğu değerlendirilebilir.

4.3. Ortaokul Öğrencilerinin Soyut Sanat Eserleriyle İlgili Estetik Beğenileri Cinsiyete Göre Farklılık Göstermekte Midir?

Ortaokul öğrencilerinin soyut sanat eserleriyle ilgili estetik beğenileri cinsiyete göre farklılıkları Tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4.4: Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Soyut sanat Estetik Beğeni Düzeyleri Farkına İlişkin İlişkisiz Örneklem T-Testi Sonuçları

Ölçek	Grup	N	X	Sd	S	T	P
EBÖ	Kadın	70	36,15	118	5.03	.091	.928
	Erkek	50	36.24				

Tablo 4’de göre kız ve erkek öğrencilerin estetik beğeni ortalama puanları karşılaştırıldığında; kız öğrencilerin estetik beğeni ortalama puanının = 36.15 erkek öğrencilerin ortalama puanı= 36,24 ile yakın olduğu görülmektedir. Kız öğrenci puanları ile erkek puanları arasındaki farkın saptanması amacıyla hesaplanan ilişkisiz örneklem t testine göre $[t(118)=.928 \text{ } p>.05]$ anlamlı bir farklılık olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Ulaşılan bu bulgu, cinsiyetlerine göre öğrencilerin estetik beğeni düzeylerinin farksız olduğunu göstermektedir.

4.4. Ortaokul Öğrencilerinin Soyut Sanat Eserleriyle İlgili Estetik Beğenileri Sınıf Düzeylerine Göre Farklılık Göstermekte Midir?

Ortaokul öğrencilerin soyut sanat eserleriyle ilgili estetik beğenileri sınıf düzeylerine göre farklılıkları Tablo 5’te göstermektedir.

Tablo 4.5: Ortaokul Öğrencilerinin Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Soyut Sanat Estetik Beğeni Düzeyleri Farkına İlişkin Anova Testi Sonuçları

Ölçek	Grup	N	X	S	sd	F	P
EBÖ	5. Sınıf	36	34,80	5,40	3-116	2.143	0.99
	6. Sınıf	26	35.84	3.98			
	7. Sınıf	30	37.73	5.47			
	8. Sınıf	28	36.64	3.86			

Tablo 5 incelendiğinde Ortaokul öğrencilerinin estetik beğeni ortalama puanları farkı test edilmiştir. Puan ortalamalarına bakıldığında sınıf düzeyine bağlı olarak öğrencilerin estetik beğeni düzeylerine ilişkin puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır.

4.5. Ortaokul Öğrencilerinin Soyut Sanat Eserleriyle İlgili Estetik Düşüncüleri Nelerdir?

Ortaokul öğrencilerinin soyut sanat eserleriyle ilgili estetik düşüncüleri Tablo6'da gösterilmiştir.

Tablo 4.6: Ortaokul Öğrencilerinin Sanat Eserleriyle İlgili Estetik Düşüncüleri

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SOYUT SANAT ESERLERİYLE İLGİLİ ESTETİK DÜŞÜNCELERİ									
Blue II Joan Miro	The Swan No.17 Hilma Af Klint	Composition Wassily Kandinsky	Insula Dulcamara Paul Klee	On White II Vasily Kandinsky	Moby Dick Jackson Pollock	The Ten Largest No.3 Hilma af Klint	Morning in the Village after Snowstorm Kazimir Malevich	Natürmort Paul Klee	Family Group Henry Moore
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
Ana fikir	Ana fikir	Ana fikir	Ana fikir	Ana fikir	Ana fikir	Ana fikir	Ana fikir	Ana fikir	Ana fikir
Sınır 35 Duygu 27 Sonsuzluk 19 Varlık 16 Cevaplamayan 23	Doğru yanlış 20 Karmaşık 4 Güzel 30 Geometrik 32 Cevaplamayan 34	Karmaşık dünya 38 Savaş 16 Müzikal renk 8 Canlılar 6 Duygu 5 Cevaplamayan 47	Hayvan ve insan 44 Karmaşık 14 Duygu 14 Sanat 6 Nesne 2 Cevaplamayan 40	Zaman Makinesi 27 Geometrik nesneler 24 Yaşam 16 Karmaşık 13 Tatil 5 Cevaplamayan 35	Deniz su 26 Doğa ve canlılar 19 Karmaşık 15 Hareketli 13 Evren 8 Cevaplamayan 39	Yuvarlak 22 Duygu 7 Doğa 13 Varlık 22 Çiçek 21 Cevaplamayan 35	Cam kırıkları 22 Nesneler 18 Doğa 6 Duygu 11 Geometrik 6 Cevaplamayan 57	Eşya 45 Heykel 7 İnsanlar 8 Eski dönem 5 Güzel 4 Duygu 4 Geometrik 1 Cevaplamayan 46	Aile 60 Heykel 20 Sevgi 8 Bağlılık 2 Cevaplamayan 30
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
Biçim	Biçim	Biçim	Biçim	Biçim	Biçim	Biçim	Biçim	Biçim	Biçim
Nokta 25 Güzel 15 Renk 10 Geometrik 39 Cevaplamayan 31	Yuvarlak form 65 Güzel 14 Asimetrik 6 Cevaplamayan 35	Karmaşık 49 Renkli Çizgiler 16 Geometrik form 10 Cevaplamayan 45	Geometrik şekil 30 İnsan ve hayvan 20 karmaşık 17 Duygu 9 Renk 6 Cevaplamayan 38	Geometrik 28 Karmaşık 27 Çizgisel 6 Simetrik 2 Cevaplamayan 57	Asimetrik 55 Geometrik şekil 14 Renkli fırça darbeleri 7 Doğa 10 Cevaplamayan 34	Yuvarlak daire 59 Asimetrik 6 Simetrik 5 Hareketli çizgi 3 Kare 1 Çiçek 1 Cevaplamayan 45	Geometrik 41 Asimetrik 24 Simetrik 6 Cevaplamayan 49	Geometrik 17 Asimetrik 10 Eşya 6 Çizgi 3 Heykel 2 Simetrik 2 Cevaplamayan 80	Geometrik 13 Heykel 20 Karmaşık 4 Aile 11 Güzel 4 Cevaplamayan 68
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
Renk	Renk	Renk	Renk	Renk	Renk	Renk	Renk	Renk	Renk
Sıcak Soğuk renk 55 Ana renk 2 Güzel 3 Kırmızı,mavi,siyah 42 Cevaplamayan 18	Sıcak soğuk 45 Zıtlık 6 Kırmızı,mavi,sarı,beyaz 51 Cevaplamayan 18	Sıcak soğuk 45 Açık renk 3 Rengarenk 56 Cevaplamayan 16	Sıcak soğuk 39 Açık renk 21 Mavi,kırmızı,beyaz,yeşil 29 Koyu renk 10 Cevaplamayan 21	Sıcak soğuk 47 Koyu açık renk 23 Rengarenk 36 Cevaplamayan 14	Sıcak soğuk 45 Koyu Açık renk 20 Karmaşık 12 Mavi,sarı,kırmızı,turuncu 32 Cevaplamayan 19	Sıcak soğuk 49 Karmaşık renk 20 Turuncu,mavi,siyah,yeşil 36 Cevaplamayan 15	Sıcak soğuk 49 Karşık renk 10 Açık renk 25 Sade 4 Kapalı renk 2 Kırmızı,sarı,mavi 15 Cevaplamayan 15	Sıcak soğuk 51 Karmaşık 8 Açık renk 18 Kapalı renk 10 Siyah,yeşil,gri 8 Cevaplamayan 25	Sıcak soğuk 35 Koyu renk 16 Siyah 18 Gri 19 Açık renk 6 Cevaplamayan 26
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
Tasarım	Tasarım	Tasarım	Tasarım	Tasarım	Tasarım	Tasarım	Tasarım	Tasarım	Tasarım
Geometrik 21 Siyah nokta 25 Güzel 21 Renk 13 Karmaşık 2 Cevaplamayan 38	Dairesel form 57 Renkli Zemin 7 Sade 9 Zıtlık 3 Cevaplamayan 44	Karmaşık 37 Geometrik 8 Çizgisel 4 Cevaplamayan 71	İnsan ve hayvan 20 Güzel 24 Geometrik 13 Çizgisel 18 Renkli fırça 10 Cevaplamayan 35	Asimetrik 25 Geometrik 15 Çizgisel 6 Güzel 17 Cevaplamayan 57	Karmaşık 26 Doğa 22 Renkli Şekil 19 Fırça Darbesi 7 Cevaplamayan 46	Yuvarlak 40 Güzel 25 Karmaşık 10 Turuncu Zemin 2 Renk 1 Cevaplamayan 42	Simetrik 5 Asimetrik 15 Geometrik 29 Güzel 8 Cevaplamayan 63	Geometrik 8 Eşya 20 Heykel 4 Güzel 13 Siyah zemin 4 İnsan 6 Cevaplamayan 65	Heykel 28 Aile 22 Geometrik 6 Güzel 10 Duygu 5 Karmaşık 4 Cevaplamayan 45

Tablo 6 incelendiğinde Ortaokul Öğrencilerinin *Joan Miro'un Blue II* adlı eserinin ana fikir sorusuna 120 katılımcıdan 35(%29,16) kişi sınır, 19(%15,83) kişi sonsuzluk, 27(%22,5) kişi duygu, 16(%13,33) kişi varlık cevabını verirken 23(%19,16) kişi cevaplamamıştır. Biçim sorusuna ise 25(%20,83) kişi nokta, 15(%12,5) kişi güzel, 10(%8,33) kişi renk ve 39(%32,5) kişi ise geometrik yanıtları verilirken 31(%25,83) kişi biçim sorusuna cevap vermemiş. Renk sorusuna 55(%45,83) kişi sıcak ve soğuk renkler, 42(%35) kişi kırmızı, mavi, siyah renkler, 2(%1,66) kişi ana renkler, 3(%2,5) kişi güzel renkler yanıtını verirken 18(%15) kişi cevap vermemiştir. Tasarım sorusu için

21(%17,5) kişi geometrik, 25(%20,83) kişi siyah nota, 21(%17,5) kişi güzel ve 13(%10,83) kişi renk, 2(%1,66) kişi siyah karmaşık yanıtını verilirken 38(%31,66) kişi cevap vermemiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda alınan cevaplar incelendiğinde ana fikir ve renk sorularına verilen cevaplar resme uygun ve daha yoğunlukta olduğu, biçim ve tasarım sorularına yeterli düzeyde cevap olmadığı gözlemlenmiştir.

Ortaokul Öğrencilerinin *Hilma Af Klint'in The Swan* adlı eserinin ana fikir sorusuna 120 katılımcıdan 20(%16,66) kişi doğru ve yanlış, 4(%3,33) kişi karmaşık, 30(%25) kişi güzel, 32(%26,66) kişi geometrik cevabını verirken 34(%28,33) kişi cevaplamamıştır. Biçim sorusuna ise 65(%54,16) kişi yuvarlak form, 14(%11,66) kişi güzel, 6(%5) kişi asimetrik yanıtları verilirken 35(%29,16) kişi cevap vermemiştir. Renk sorusuna 51(%42,5) kişi kırmızı, mavi, sarı ve beyaz renkler, 45(%37,5) kişi sıcak ve soğuk renkler, 6(%5) kişi zıt renkler yanıtını verirken 18(%15) kişi cevap vermemiştir. Tasarım sorusuna ise 57(%47,5) kişi dairesel form, 7(%5,83) kişi renkli zemin, 9(%7,5) kişi sade ve 3(%2,5) kişi zıtlık yanıtını verilirken 44(%36,66) kişi cevap vermemiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda verilen cevaplar incelendiğinde ana fikir ve renk sorularına verilen cevaplar resme uygun ve daha yoğunlukta olduğu, biçim ve tasarım sorularına yeterli düzeyde cevap olmadığı gözlemlenmiştir.

Ortaokul Öğrencilerinin *Wassily Kandinsky'un composition* adlı eserinin ana fikir sorusuna 120 katılımcıdan 38(%31,66) kişi karmaşık dünya, 16(%13,33) kişi savaş, 8(%6,66) kişi müzikal renk, 6(%5) kişi canlılar, 5(%4,16) kişi duygu cevabını verirken 47(%39,16) kişi cevaplamamıştır. Biçim sorusuna ise 49(%40,83) kişi karmaşık, 16(%13,33) kişi renkli çizgiler, 10(%8,33) kişi geometrik form yanıtları verilirken 45(%37,5) kişi cevap vermemiştir. Renk sorusuna 45(%37,5) kişi sıcak ve soğuk renkler, 3(%2,5) kişi açık renk 56(%46,66) kişi rengârenk yanıtını verirken 16(%13,33) kişi cevap vermemiştir. Tasarım sorusu için 37(%30,83) kişi karmaşık, 8(%6,66) kişi geometrik, 4(%3,33) kişi çizgisel yanıtını verilirken 71(%16) kişi cevap vermemiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda verilen cevaplara incelendiğinde biçim ve renk sorularına verilen cevaplar resme uygun ve daha yoğunlukta olduğu, ana fikir ve tasarım sorularına yeterli düzeyde cevap olmadığı gözlemlenmiştir.

Ortaokul Öğrencilerinin *Paul klee'in Insula Dulcamara* adlı eserinin ana fikir sorusuna 120 katılımcıdan 44(36,66) kişi hayvan ve insan, 14(%11,66) kişi karmaşık,

14(%11,66) kişi duygu, 6(%5) kişi sanat, 2(%1,66) kişi nesne cevabını verirken 40(%33,33) kişi cevaplamamıştır. Biçim sorusuna ise 30(%25) kişi geometrik şekiller, 20(%16,66) kişi insan ve hayvan, 17(%14,16) kişi karmaşık, 9(%7,5) kişi duygu ve 6(%5) kişi ise renk yanıtları verilirken 38(%31,66) kişi cevap vermemiştir. Renk sorusuna 39(%32,5) kişi sıcak ve soğuk renkler, 29(%24,16) kişi kırmızı, mavi, beyaz, yeşil renkler, 21(%17,5) kişi açık renkler, 10(%8,33) kişi yoğun renkler yanıtını verirken 21(%17,5) kişi cevap vermemiştir. Tasarım sorusu için 20(%16,66) kişi insan ve hayvan, 24(%20) kişi güzel, 13(%10,83) kişi geometrik, 18(%15) kişi çizgisel, 10(%8,33) kişi renkli fırça yanıtını verilirken 35(%29,16) kişi cevap vermemiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda verilen cevaplar incelendiğinde biçim ve renk sorularına verilen cevaplar resme uygun ve daha yoğunlukta olduğu, ana fikir ve tasarım sorularına yeterli düzeyde cevap olmadığı gözlemlenmiştir.

Ortaokul Öğrencilerinin *Vasily Kandinsky'in The Onwhite II* adlı eserinin ana fikir sorusuna 120 katılımcıdan 27(%22,5) kişi zaman makinesi, 24(%20) kişi geometrik nesneler, 16(%13,33) kişi yaşam, 13(%10,83) kişi karmaşıklık, 5(%4,16) kişi tatil cevabını verirken 35(%29,16) kişi cevaplamamıştır. Biçim sorusuna ise 28(%23,33) kişi geometrik, 27(%22,5) kişi karmaşıklık, 6(%5) kişi çizgisel, 2(%1,66) kişi simetrik yanıtları verilirken 57(%47,5) kişi cevap vermemiştir. Renk sorusuna 47(%39,16) kişi soğuk ve sıcak renkler, 23(%19,16) kişi koyu ve açık renkler 36(%30) kişi rengârenk yanıtını verirken 14(%11,66) kişi cevap vermemiştir. Tasarım sorusuna 25(%20,83) kişi asimetrik, 15(%12,5) kişi geometrik, 6(%5) kişi çizgisel ve 17(%14,16) kişi güzel yanıtını verilirken 57(%47,5) kişi cevap vermemiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda verilen cevaplar incelendiğinde ana fikir ve renk sorularına verilen cevaplar resme uygun ve daha yoğunlukta olduğu, biçim ve tasarım sorularına yeterli düzeyde cevap olmadığı gözlemlenmiştir.

Ortaokul Öğrencilerinin *Jackson Pollock'in Moby Dick* adlı eserinin ana fikir sorusuna 120 katılımcıdan 26(%21,66) kişi deniz ve su, 19(%15,83) kişi doğa ve canlılar, 15(%12,5) kişi karmaşık, 13(%10,83) kişi hareketli, 8(%6,66) kişi evren cevabını verirken 39(%32,5) kişi cevaplamamıştır. Biçim sorusuna ise 55(%45,83) kişi asimetrik, 14(%11,66) kişi geometrik şekil, 7(%5,83) kişi renkli fırça darbesi, 10(%8,33) kişi doğa yanıtları verilirken 34(%28,33) kişi cevap vermemiştir. Renk sorusuna 45(%37,5) kişi soğuk ve sıcak renkler, 32(%26,66) kişi mavi, sarı ve kırmızı turuncu

renkler, 12(%10) kişi koyu ve açık renkler, 12(%10) kişi karmaşık yanıtını verirken 19(%15,83) kişi cevap vermemiştir. Tasarım sorusu için 26(%21,66) kişi karmaşık, 22(%18,33) kişi doğa, 19(%15,83) kişi renkli şekil, 7(%5,83) kişi fırça darbesi yanıtını verilirken 46(%38,33) kişi cevap vermemiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda verilen cevaplar incelendiğinde biçim ve renk sorularına verilen cevaplar resme uygun ve daha yoğunlukta olduğu, ana fikir ve tasarım sorularına yeterli düzeyde cevap olmadığı gözlemlenmiştir.

Ortaokul Öğrencilerinin *Hilma Af Klint'in The Ten Largest No.3* adlı eserinin ana fikir sorusuna 120 katılımcıdan 22(%18,33) kişi varlık, 22(%18,33) kişi yuvarlak, 21(%17,5) kişi çiçek, 13(%10,83) kişi doğa, 7(%5,83) kişi duygu cevabını verirken 35(%29,16) kişi cevaplamamıştır. Biçim sorusuna ise 59(%49,16) kişi yuvarlak daire, 6(%5) kişi asimetrik, 5(%4,16) kişi simetrik, 3(%2,5) kişi hareketli çizgi, 1(%0,83) kişi kare, 1(%0,83) kişi çiçek yanıtları verilirken 45(%37,5) kişi cevap vermemiştir. Renk sorusuna 49(%40,83) kişi soğuk ve sıcak renkler, 36(%30) kişi mavi, sarı, siyah ve turuncu renkler, 20(%16,66) kişi karmaşık renkler yanıtını verirken 15(%12,5) kişi cevap vermemiştir. Tasarım sorusuna 40(%33,33) kişi yuvarlak, 25(%20,83) kişi güzel, 10(%8,33) kişi karmaşık, 2(%1,66) kişi turuncu zemin, 1(%0,83) kişi renk yanıtını verilirken 42(%35) kişi cevap vermemiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda verilen cevaplar incelendiğinde ana fikir ve renk sorularına verilen cevaplar resme uygun ve daha yoğunlukta olduğu, biçim ve tasarım sorularına yeterli düzeyde cevap olmadığı gözlemlenmiştir.

Ortaokul Öğrencilerinin *Kazimir Malevich'in Morning in the village after snowstorm* adlı eserinin ana fikir sorusuna 120 katılımcıdan 22(%18,33) kişi cam kırıkları, 18(%15) kişi nesneler, 6(%5) kişi doğa, 11(%9,16) kişi duygu, 6(%5) kişi geometrik cevabını verirken 57(%47,5) kişi cevaplamamıştır. Biçim sorusuna ise 41(%34,16) kişi geometrik, 24(%20) kişi asimetrik, 6(%5) kişi simetrik yanıtları verilirken 49(%40,83) kişi cevap vermemiştir. Renk sorusuna 49(%40,83) kişi soğuk ve sıcak renkler, 10(%8,33) kişi karışık renkler, 25(%20,83) kişi açık renkler, 15(%12,5) kişi kırmızı sarı mavi, 4(%3,33) kişi sade, 2(%1,66) kişi kapalı renk yanıtını verirken 15(%12,5) kişi cevap vermemiştir. Tasarım sorusu için 5(%4,16) kişi simetrik, 15(%12,5) kişi asimetrik, 29(%24,16) kişi geometrik, 8(%6,66) kişi güzel yanıtını verilirken 63(%52,5) kişi cevap vermemiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda verilen

cevaplar incelendiğinde biçim ve renk sorularına verilen cevaplar resme uygun ve daha yoğunlukta olduğu, ana fikir ve tasarım sorularına yeterli düzeyde cevap olmadığı gözlemlenmiştir.

Ortaokul Öğrencilerinin *Paul Klee'in Natürmort* adlı eserinin ana fikir sorusuna 120 katılımcıdan 45(%37,5) kişi eşya, 7(%5,83) kişi heykel, 8(%6,66) kişi insanlar, 5(%4,16) kişi eski dönem, 4(%3,33) kişi güzel, 4(%3,33) kişi duygu, 1(%0,83) kişi geometrik cevabını verirken 46(%38,33) kişi cevaplamamıştır. Biçim sorusuna ise 17(%14,16) kişi geometrik, 10(%8,33) kişi asimetrik, 6(%5) kişi eşya, 3(%2,5) kişi çizgi, 2(%1,66) kişi heykel, 2(%1,66) kişi simetrik yanıtları verilirken 80(%66,66) kişi cevap vermemiştir. Renk sorusuna 51(%42,5) kişi soğuk ve sıcak renkler, 18(%15) kişi karışık renkler, 8(%6,66) kişi açık renkler, 10(%8,33) kişi kapalı renk, 8(%6,66) kişi siyah, yeşil ve gri yanıtını verirken 25(%20,83) kişi cevap vermemiştir. Tasarım sorusu için 8(%6,66) kişi geometrik, 20(%16,66) kişi eşya, 4(%3,33) kişi heykel, 13(%10,83) kişi güzel, 4(%3,33) kişi siyah zemin, 6(%5) kişi insan yanıtını verilirken 65(%54,16) kişi cevap vermemiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda verilen cevaplar incelendiğinde ana fikir ve renk sorularına verilen cevaplar resme uygun ve daha yoğunlukta olduğu, biçim ve tasarım sorularına yeterli düzeyde cevap olmadığı gözlemlenmiştir.

Ortaokul Öğrencilerinin *Henry Moore'in Family Group* adlı eserinin ana fikir sorusuna 120 katılımcıdan 60(%50) kişi aile, 20(%16,66) kişi heykel, 8(%6,66) kişi sevgi, 2(%1,66) kişi bağlılık cevabını verirken 30(%25) kişi cevaplamamıştır. Biçim sorusuna ise 13(%10,83) kişi geometrik, 20(%16,66) kişi heykel, 4(%3,33) kişi karmaşık, 11(%9,16) kişi aile, 4(%3,33) kişi güzel yanıtları verilirken 68(%56,66) kişi cevap vermemiştir. Renk sorusuna 35(%29,16) kişi soğuk ve sıcak renkler, 16(%13,33) kişi koyu renk, 18(%15) kişi siyah renkler, 19(%15,83) kişi gri renk, 6(%5) kişi açık renk yanıtını verirken 26(%21,66) kişi cevap vermemiştir. Tasarım sorusu için 28(%23,33) kişi heykel, 22(%18,33) kişi aile, 6(%5) kişi geometrik, 10(%8,33) kişi güzel, 5(%4,16) kişi duygu, 4(%3,33) kişi karmaşık yanıtını verilirken 45(%37,5) kişi cevap vermemiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda verilen cevaplar incelendiğinde ana fikir ve renk sorularına verilen cevaplar resme uygun ve daha yoğunlukta olduğu, biçim ve tasarım sorularına yeterli düzeyde cevap olmadığı gözlemlenmiştir.

Ortaokul öğrencilerinin sanat eserleriyle ilgili estetik düşüncülerine bakıldığında öğrencilerin ünlü sanatçıların 10 adet resmi ana fikir, biçim, renk ve tasarım olarak değerlendirdikleri ve bu değerlendirme verilerinin yüzdelik kısımlarına göre ana fikir ve renk sorularına daha çok cevap verildiği görülmüş, biçim ve tasarım sorularına ise yeterli düzeyde yanıt alınmadığı gözlemlenmiştir.

4.6. Ortaokul Öğrencileri Soyut Sanat Eserlerini Ürünlerine Nasıl Yansıtmışlardır?

Ortaokul öğrencilerinin ünlü sanatçıların çalışmalarını inceleyip ve yansıttıkları eserleri 5.6.7. ve 8. Sınıf olarak ayrı başlıklar halinde aşağıda verilmiştir.

4.6.1. Ortaokul 5. Sınıf Öğrencilerinin Sanatsal Ürünleri

Ortaokul 5. Sınıf öğrencilerinin yansıttıkları bazı ürünler aşağıda sunulmuştur.

Resim 4.1: Öğrenci Sırma

Sırma, Hilma Af Klint'in 1915 yılına ait "The Swan No.17" adlı eseri seçmiş olduğu görülmektedir. Sırma seçtiği eser için "*Dünya çekirdeğinden başlayan toprak katmanlarını andırıyor*" ifadesini kullanmıştır. Resim incelendiğinde Sırma, Pastel ve sulu boya tekniğini kullanarak yaptığı bu çalışmada daireyi ortadan ayırmış sıcak renk olan sarı ve soğuk renk olan maviyi kullanmıştır. Dairenin etrafında bulunan kontur çizgilerini kalın çizmiştir. Resim incelendiğinde Sırma'nın çalışmasında seçtiği eserle benzer çizgiler kullandığı renk ve şekilsel olarak esere bağlı kaldığı görülmektedir. Fakat kullanılan boyama tekniği konusunda özgür davrandığı görülmektedir. Öğrencinin arka planda kullandığı sulu boya tekniğiyle yapılan fırça izleri arka planı kendine özgü yorumladığını göstermektedir. Öğrenci çalışmasında boyama tarzı olarak özgün davranmış olup renk ve biçim konusunda sanatçının çalışmasına bağlı kalarak çalışmasını yansıttığı görülmüştür.

Resim 4.2: Öğrenci Yağmur

Yağmur, Paul Klee'in adlı 1938 yılına ait "Insula Dulcamara" eseri seçtiği görülmektedir. Yağmur seçtiği eser için "*Sanatçı renkleri soluk yapmıştır*" ifadesini kullanmıştır. Resim incelendiğinde sulu boya tekniği ile yansıtmaya çalıştığı eserde kontur çizgilerini kalın kullanarak ve bazı yerlerde geometrik formlara yer vererek eserdeki şekli çizmeye çalışmıştır. Yağmur'un çalışmasında eseri çizgisel olarak taklit etmeye çalıştığı görülmektedir. Çalışmada yalnızca kullanılan renklerin çeşitliliği konusunda bir özgünlük olduğu görülmektedir. Öğrenci renklerin çeşitliliğini kendine göre artırmıştır. Öğrenci çalışmasına yaratıcılığını kullandığı renklerle katmış, fakat tasarım olarak sanatçının resmine bağlı kalmayı tercih ederek resmi yorumlayıp yansıtmıştır.

Resim 4.3:Öğrenci Yılmaz

Yılmaz, Paul Klee'in 1940 yılına ait "Natürmort" adlı eseri seçtiği görülmektedir. Yılmaz seçtiği bu eser için "*Sanatçı güzel bir resim çizmiştir*" ifadesini kullanmıştır. Yılmaz'ın yapmış olduğu resim incelendiğinde pastel boya tekniği kullanarak yaptığı

çalışmada objeler görmekteyiz. Siyah zemin üzerine soğuk ve sıcak renkleri beraber kullanmış kullanmıştır. Öğrencinin seçtiği eserle yansıttığı eser karşılaştırıldığında renkler ve şekilsel olarak az da olsa farklılıklar olduğu görülür. Esere benzer objeler çizmiş olması ve objelerin konumlandırılması bakımından benzerlik göstermektedir. Düz dinamik sade çizgiler kullanmıştır. Öğrenci çalışmasında az da olsa ufak farklılıklar yaparak çalışmayı başarılı bir şekilde yansıtmıştır.

Resim 4.4: Öğrenci Büşra

Büşra, Joan Miro'un 1961 yılına ait “Blue II” adlı eseri seçtiği görülmektedir. Büşra bu eser için “*Ressam mavi zemin üzerinde siyah taşlar vardır*” ifadesini kullanmıştır. Eser incelendiğinde pastel boya kullanarak yaptığı bu çalışmada seçtiği eserdeki geometrik şekillerin benzerini yapmaya çalışmıştır. Çalışmasında taşların boyutlarını küçük ve çoğunlukla aynı boyutlarda çizmiştir. Öğrenci seçtiği eserdeki kırmızı renkte bulunan kalın çizgiyi eserden farklı olarak eserin dışına taşırılmıştır. Öğrencinin eseri yorumlarken kullanmış olduğu renklerle çalışmasını seçtiği esere

4.6.2. Ortaokul 6. Sınıf Öğrencilerinin Sanatsal Ürünleri

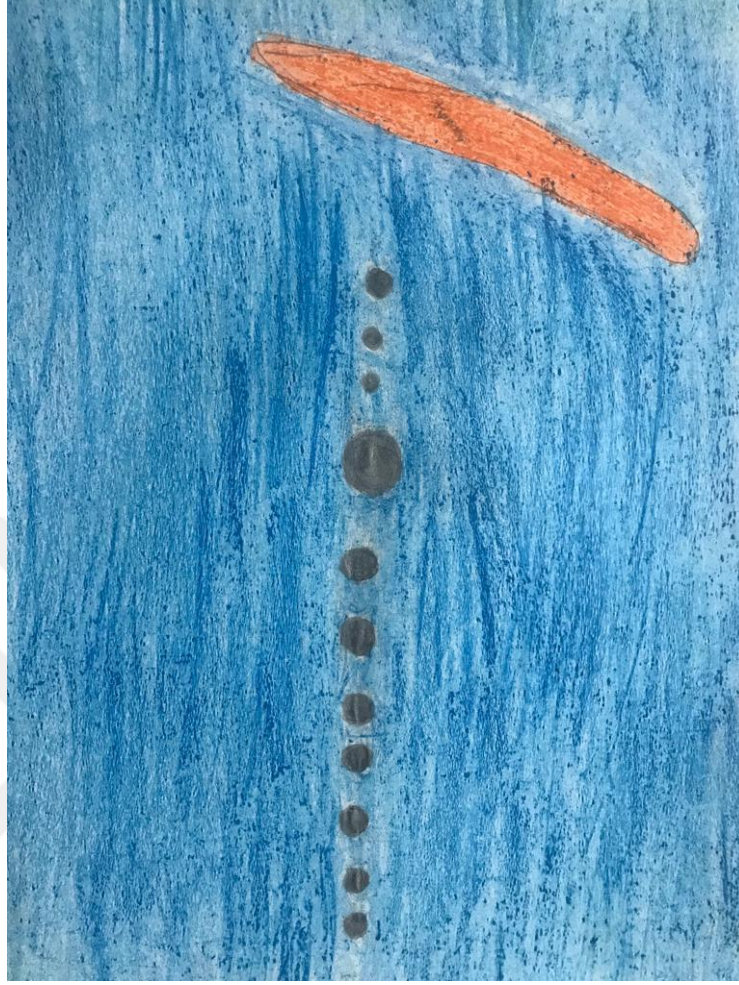
Ortaokul 6. Sınıf öğrencilerinin yansıttıkları bazı ürünler aşağıda sunulmuştur.

Resim 4.6: Öğrenci Özlem

Özlem, Hilma Af Klint'in 1915 yılına ait "The Swan No.17" adlı eseri seçtiği görülmektedir. Özlem seçtiği eser için "*Resim güneşin doğuşuna benzemektedir*" ifadesini kullanmıştır. Çalışma incelendiğinde yapılan bu çalışma pastel boya tekniğiyle yapılmıştır. Özlem çalışmasında orta noktaya daire konumlandırmıştır. Daireyi ortadan ayırmış iki parçaya bölmüştür. Özlem'in çalışmasında çizdiği şeklin seçtiği eserle birebir benzer olması, kullandığı renklerin aynı olması ve şekillerin aynı yerlerde kullanılması seçtiği esere benzetmeye çalıştığını göstermektedir. Özlem'in çalışmasına genel olarak bakıldığında seçtiği eserle birebir benzer şekil ve renk kullanması öğrencinin kendisinden bir yorum katmadığını göstermektedir.

Resim 4.7: Öğrenci Berat

Berat, Joan Miro'un 1961 yılına ait “Blue II” adlı eseri seçtiği görülmektedir. Berat bu eser için “*Farklı bir resim. Farklı resimleri severim*” ifadesini kullanmıştır. Berat’ın çalışmasına bakıldığında pastel boya tekniği ile yaptığı bu çalışmada mavi bir zemin görülmektedir. Mavi zemin üzerine seçtiği eserde bulunan farklı boyutlarda yuvarlak şekiller çizmiştir. Resmin sol tarafında turuncu kalın çizgi kullanmıştır. Berat çalışmasında kullanmış olduğu renkleri seçmiş olduğu esere göre daha soluk kullanmıştır bu noktada çalışmaya kısmen yorum katmaya çalıştığı görülmektedir. Seçmiş olduğu eserde kullanılan renk daha canlı göz alıcıdır. Fakat resmin sol tarafında bulunan turuncu kalın çizgi hem renk hem şekil bakımından ve arka planda mavi rengin kullanılması, resmin ortasında çizilen yuvarlak şekillerin seçtiği eserle benzerlik göstermesi öğrencinin yaratıcılığını kullanmadığını kendine özgü bir yorum katmadığını göstermektedir.

Resim 4.8: Öğrenci Rabia

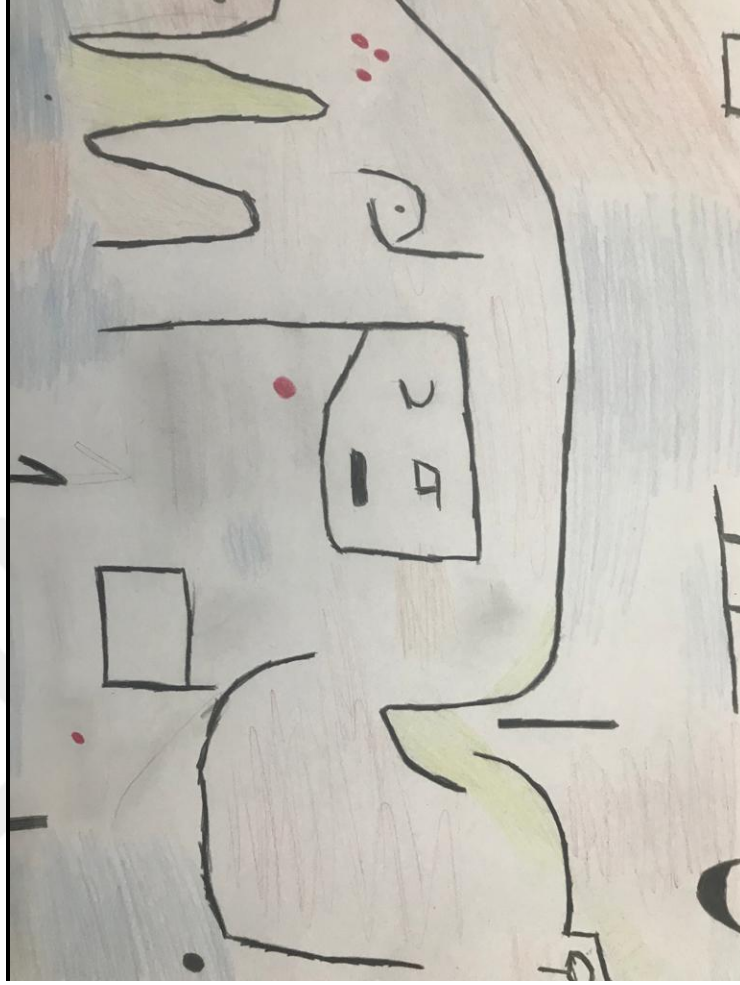
Rabia, Vasily Kandinsky'in 1923 yılına ait "The On white II" adlı eseri seçtiği görülmektedir. Rabia seçtiği eser için "*Karmaşık bir düzeni andırıyor*" ifadesini kullanmıştır. Çalışma incelendiğinde teknik olarak pastel boya tekniği kullanılmıştır. Sarı zemin üzerine geometrik şekillere yer vermiştir. Rabia resminin ortasına kare yerleştirip karenin üstüne ve yanlarına geometrik şekiller çizmeye çalışarak seçtiği esere benzetmeye çalışmıştır. Fakat çizdiği şekillerin az olması ve arka planda farklı renk kullanması çalışmasını seçtiği eserden uzaklaştırmıştır. Rabia'nın seçtiği esere fazla bağlı kalmadığı kendine özgü yorum kattığı görülmektedir. Çalışmasında çok detaya girmemiş ve Çalışmasını daha az renkle yapmayı tercih etmiştir. Rabia'nın yapmış olduğu çalışma ile seçtiği eser karşılaştırıldığında tek benzerliğin kullanmış olduğu biçimsel görüntüsü olduğu görülmektedir. Rabia çalışmasını özgün bir şekilde yorumlayarak yansıtmıştır.

Resim 4.9: Öğrenci Hiranur

Hiranur, Paul Klee'in 1940 yılına ait "Natürmort" adlı eseri seçtiği görülmektedir. Hiranur seçtiği eser için "*Gelen misafirlere çay ikram edilen çaydanlıkları hatırlattı bana*" ifadesini kullanmıştır. Çalışmaya bakıldığında bu çalışmada kullanılan teknik pastel boya tekniğidir. Sıcak soğuk renklerin birlikte kullanıldığı bu resimde Geometrik formda şekiller çizerek objeleri soyutlaştırmaya çalışmıştır. Hiranur çalışmasında seçtiği eserdeki bazı şekilleri çizmemiş objeleri daha az çizmeyi tercih etmiş ayrıntıya girmemiştir. Bu bakımdan Hiranur'un çalışmasının eserden yalnızca şekil ve çizdiği obje sayısı konusunda farklılaştığı görülmektedir. Yaratıcılık yönünden bakıldığında yaratıcılığını az da olsa kullanmıştır. Kullanılan şekil ve renkler seçtiği eserle benzerlik göstermektedir.

Resim 4.10: Öğrenci Mehmet

Mehmet, Paul Klee'in adlı 1938 yılına ait "Insula Dulcamara" eseri seçtiği görülmektedir. Mehmet seçtiği çalışma için "*Resim insan yüzünü andırmaktadır. Farklı şekiller resimde var*" ifadesini kullanmıştır. Çalışma incelendiğinde seçilen eserin tekniğini kuru boya tekniğiyle yansıtmıştır. Arka planı az renkler kullanarak karışık ve bir birinin içine geçen renklerle yorumlamıştır. Mehmet renkleri belirgin kullanmamış soluk kullanmayı tercih etmiştir. Kontur çizgileri kullanarak eserdeki geometrik şekilleri çizmiştir. Çizdiği şekillerin seçtiği eserdeki şekillerle aynı olduğu görülmektedir. Öğrenci az da olsa renklerle özgün ve yaratıcılığını kullanarak resmi yorumlayıp yansıtmıştır.

4.6.3. Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin Sanatsal Ürünleri

Ortaokul 7. Sınıf öğrencilerinin yansıttıkları bazı ürünler aşağıda sunulmuştur.

Resim 4.11: Öğrenci Musa

Musa, Joan Miro'un 1961 yılına ait "Blue II" adlı eseri seçtiği görülmektedir. Musa Mert seçtiği çalışma için "*Mavi zemin üzerine yapılan kırmızı çizgi adeta deniz kenarında bulunan iskeleye mavi zemin ise bana denizi hatırlattı*" ifadesini kullanmıştır. Çalışma incelendiğinde öğrencinin yaptığı bu çalışmada pastel boya tekniği kullanılarak yapılmıştır. Musa çalışmasında arka planı seçtiği eserdekiyle aynı renk olan mavi rengi kullanarak çizmiş olup mavi zemin üzerine ise yuvarlak şekillere yer vermiştir. Çalışmanın sol tarafına kırmızı kalın bir çizgi yer almaktadır. Musa çalışmasında bu çizgiyi seçtiği eserdekine göre daha kalın ve uzun çizerek kendi yorumunu katmıştır. Yuvarlak şekilleri farklı boyutlarda çizmeye çalışmış. Kullanılan renk ve şekillerin seçilen eserle benzerlik göstermektedir. Öğrenci çalışmasına özgün ve yaratıcılığını az da olsa kullanarak resmi yorumlayıp yansıtmıştır.

Resim 4.12: Öğrenci Havvanur

Havvanur, Hilma Af Klint'in 1915 yılına ait "The Swan No.17" adlı eseri seçtiği görülmektedir. Havvanur seçtiği çalışma için "*Sahilde gün batımı*" ifadesini kullanmıştır. Havvanur'un çalışmasına bakıldığında bu çalışmada kullanılan teknik pastel boya tekniği kullanılmıştır. Öğrenci resminin ortasına daire çizerek daireyi iki eşit parçaya böldüğü görülmektedir. Öğrencinin yaptığı çalışmaya bakıldığında seçilen eserde ki dairenin aynısını yapmaya çalıştığı aynı şekilde daireyi iki eşit parçaya böldüğü görülmektedir. Havvanur'un daire içinde kullandığı renk seçtiği eserdeki renklerle birebir aynıdır. Sadece Resmin arkasında kullandığı renk farklılık göstermektedir. Genel olarak öğrencinin çalışmasına baktığımızda seçmiş olduğu eserle aynı olduğu, öğrenci özgün ve yaratıcılığını kullanmadan resmi yorumlayıp yansıtmıştır.

Resim 4.13: Öğrenci Asel

Asel, Paul Klee'in 1940 yılına ait "Natürmort" adlı eseri seçtiği görülmektedir. Asel seçtiği eser için "*Çok güzel biblo çizimleri*" ifadesini kullanmıştır. Çalışmaya bakıldığında pastel ve kuru boya tekniği ile yapmıştır. Objeleri seçtiği eserdeki gibi gerçek formdan uzaklaştırarak geometrik dairesel şekillere çevirmiştir. Asel çalışmasının sağ ve sol köşelerinde objelere yer vermiştir. Sol tarafta bulunan objeleri seçmiş olduğu eserdekinden farklı olarak yapması kendi yorumunu kattığını göstermektedir. Fakat objelerin konumlandırılış şekli bakımından seçmiş olduğu eserle benzerlik göstermektedir. Sağ tarafta bulunan objelerin şekilleri yönünden seçilen eserdeki gibi çizmeye çalıştığı ve benzer olduğu görülmektedir. Seçilen eserde sağ tarafta ayrıntılı farklı şekiller olduğu halde Asel çalışmasında şekillerin olduğu alanı beyaz bırakıp detay girmemeyi tercih etmiştir. Kullandığı renkler seçilen eserden farklı

olarak soluk kullanması ve kullandığı teknik bakımından farklı olması öğrenci çalışmasına özgün ve yaratıcılığını kullanarak resmi yorumlayıp yansıtmıştır.

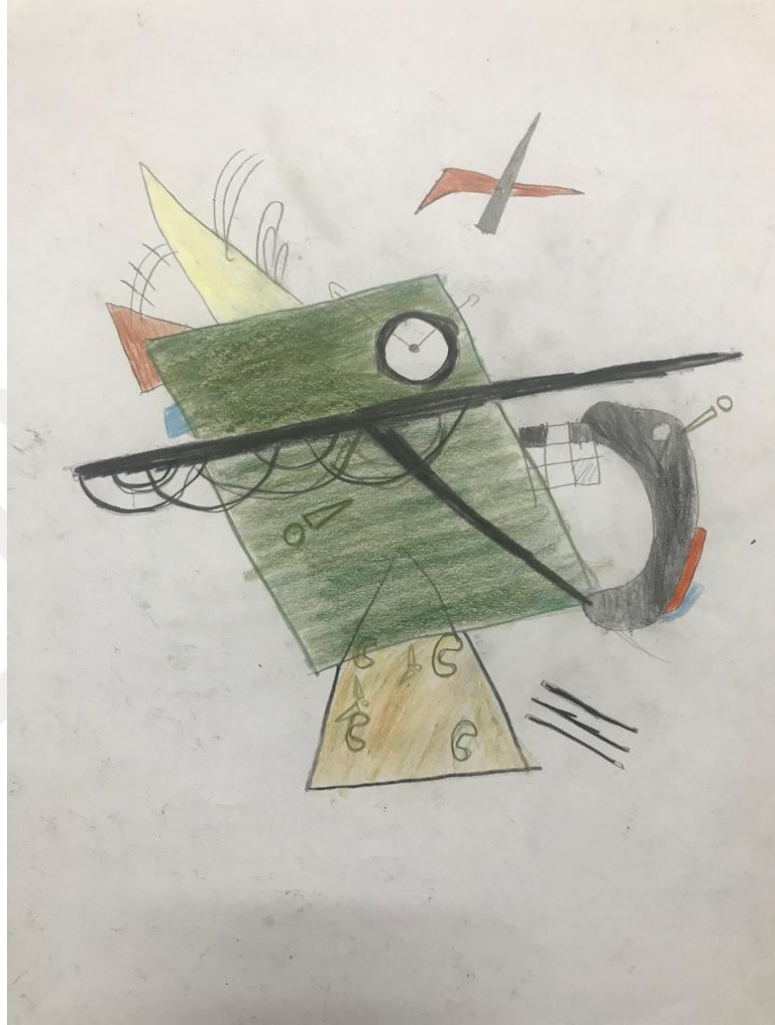
Resim 4.14: Öğrenci Nurmina

Nurmina, Hilma Af Klint'in 1907 yılına ait "The Ten Largest No.3" adlı eseri seçtiği görülmektedir. Nurmina seçtiği çalışma için "*Resim bana coşkulu ve eğlenceyi hatırlatıyor Sanki uzayda bulunan gezegenler gibi*" ifadesini kullanmıştır. Çalışmaya bakıldığında kuru boya tekniği ile yaptığı bu çalışmada dairesel geometrik formlar hakimdir. Çizilen Dairesel geometrik formlar seçilen eserin benzeri olduğu görülmektedir. Nurmina çalışmasında ince ve kalın kontur çizgilerine yer vermiştir. Çizilen kontur çizgilerinin konumlandırışı ve şekillerin benzer çizilmesi öğrencinin seçtiği esere bağlı kaldığını ve kendisinden bir yorum katmadığını göstermektedir. Nurmina'nın çalışmasında sıcak ve soğuk renkler hakimdir. Nurmina'nın çalışmasında genel olarak seçtiği esere renk ve şekilsel olarak oldukça bağlı kaldığı görülmektedir.

Bu açıdan öğrenci özgünlüğünü ve yaratıcılığını kullanmadan resmi yorumlayıp yansıtmıştır.

Resim 4.15: Öğrenci Rohat

Rohat, Vasily Kandinsky'in 1923 yılına ait "The On white II" adlı eseri seçtiği görülmektedir. Rohat seçtiği eser için "*zaman makinesi*" ifadesini kullanmıştır. Çalışmaya bakıldığında çalışma kuru boya tekniğiyle yapılmıştır. Öğrenci düz beyaz zemin üzerinde geometrik şekiller çizmiştir. Çizilen geometrik şekillere bakıldığında Resminin orta kısmına kare yerleştirmesi ve üçgen, daire gibi geometrik şekilleri kullanması seçilen eserle benzer olduğu görülmektedir. Bu açıdan seçtiği eserden fazla uzaklaşamamıştır. Çalışmasında seçtiği eserden farklı olarak ayrıntıya girmemiş ve şekilleri sayı olarak az çizmeyi tercih etmiştir. Rohat'ın çalışmasında soğuk ve sıcak renkleri bir arada kullanmıştır. Fakat çalışmasında seçtiği eserle benzer olarak arka plan rengini beyaz bırakmıştır. Seçilen esere göre öğrencinin çalışmasının daha sade ve

durağan olması öğrencinin kendi yorumunu kattığını göstermektedir. Rohat çalışmasında özgünlüğünü ve yaratıcılığını kullanarak resmi yorumlayıp yansıtmıştır.

Resim 4.16: Öğrenci Muhammet

Muhammet, Paul Klee'in 1938 yılına ait "Insula Dulcamara" adlı eseri seçtiği görülmektedir. Muhammet seçtiği çalışma için "*Değişik bir resim ama hoşuma gitti şekilleri*" ifadesini kullanmıştır. Muhammet'in çalışması incelendiğinde eserini kuru boya tekniğiyle yansıtmaya çalıştığı görülmektedir. Resimdeki şekillerin konumlandırılışı ve şekillerin benzerliği bakımından eserin aynısı yapmaya çalıştığını göstermektedir. Muhammet seçtiği eseri taklit etmiştir. Resimde kullanılan renk tonları, Kalın ve ince kontur çizgiler dikkat çekmektedir. Aynı zamanda kullanılan kontör çizgileri seçilen eserdeki çizgilerle benzerlik göstermektedir. Bazı yerlerde geometrik şekil çizilerek resimde dikey ve yatay hareket oluşturulmuştur. Resim genel olarak

değerlendirildiğinde öğrenci çalışmasına özgünlüğünü ve yaratıcılığını katmadan sanatçının resmine bağlı kalmayı tercih ederek resmi yorumlayıp yansıtmıştır.

4.6.4. Ortaokul 8. Sınıf Öğrencilerinin Sanatsal Ürünleri

Ortaokul 8. Sınıf öğrencilerinin yansıttıkları bazı ürünler aşağıda sunulmuştur.

Resim 4.17: Öğrenci Medine

Medine, Paul Klee'in 1940 yılına ait "Natürmort" adlı eseri seçtiği görülmektedir. Medine seçtiği resim için "*çok güzel ve farklı bir resim*" ifadesini kullanmıştır. Yapılan çalışmaya bakıldığında kuru boya tekniği kullanmıştır. Öğrencinin çalışmasına baktığımızda geometrik şekiller ve objeler görülmektedir. Medine çalışmasının sağ ve sol tarafına soyutlanmış objeler yerleştirmiştir. Objelerin konumlandırıldığı yer ve çizilen şekiller seçilen eserle benzerlik gösterdiği görülmektedir. Medine seçtiği esere benzer şekiller çizmesi ve aynı renk tonlarını

kullanması resmine özgünlük katmadığını göstermektedir. Resminin bazı noktalarında Geometrik formlar dairesel, dikdörtgen şekiller çizmiştir. Çalışmasında sarı rengi kullanması resmine canlılık katmıştır. Öğrenci çalışmasına yaratıcılığını kullandığı renklerle katmış fakat tasarım olarak sanatçının resmine bağlı kalmayı tercih ederek resmi yorumlayıp yansıtmıştır.

Resim 4.18: Öğrenci Rabia

Rabia, Hilma Af Klint'in 1907 yılına ait "The Ten Largest No.3" adlı eseri seçtiği görülmektedir. Rabia seçtiği çalışma için "*Resim deki şekiller uzay gemilerine benziyor*" ifadesini kullanmıştır. Çalışma incelendiğinde pastel boya tekniği kullanılmıştır. Öğrencinin çalışmasına baktığımızda Spiral, dairesel çizgilere şekillere yer vermiştir. Çalışmada seçilen eserde olduğu gibi dairesel şekiller hakimdir. Öğrenci seçilen eserle aynı dairesel şekilleri kullanarak aynı yerlere konumlandırmıştır. Rabia'nın çalışmasında renk olarak eserdeki gibi sıcak renkleri kullanması renk

açısından da seçilen eserle aynı renkleri kullandığını göstermektedir. Öğrenci çalışmasına yaratıcılığını katmadan sanatçının resmine bağlı kalmayı tercih ederek resmi yorumlayıp yansıtmıştır.

Resim 4.19: Öğrenci Sümeyya

Sümeyya, Vasily Kandinsky'in 1923 yılına ait "The On white II" adlı eseri seçtiği görülmektedir. Sümeyya seçtiği çalışma için "*Değişik bir resim, dikkatli baktığımda balıkçı teknesine benziyor*" ifadesini kullanmıştır. Çalışma incelendiğinde resim pastel boya tekniği ile yapmıştır. Çalışmasında Dairesel, geometrik şekiller kullanmıştır. Beyaz zemin üzerine kare, üçgen, dikdörtgen gibi geometrik şekiller kullanarak seçilen esere benzetilmeye çalışmıştır. Çalışmasının sol tarafında hareketli çizgiler kullanarak resme dinamiklik kazandırmıştır. Sümeyya çalışmasına detaylar girerek resmini sadelikten uzaklaştırmıştır. Yapılan Çalışma seçilen eserdeki şekillere

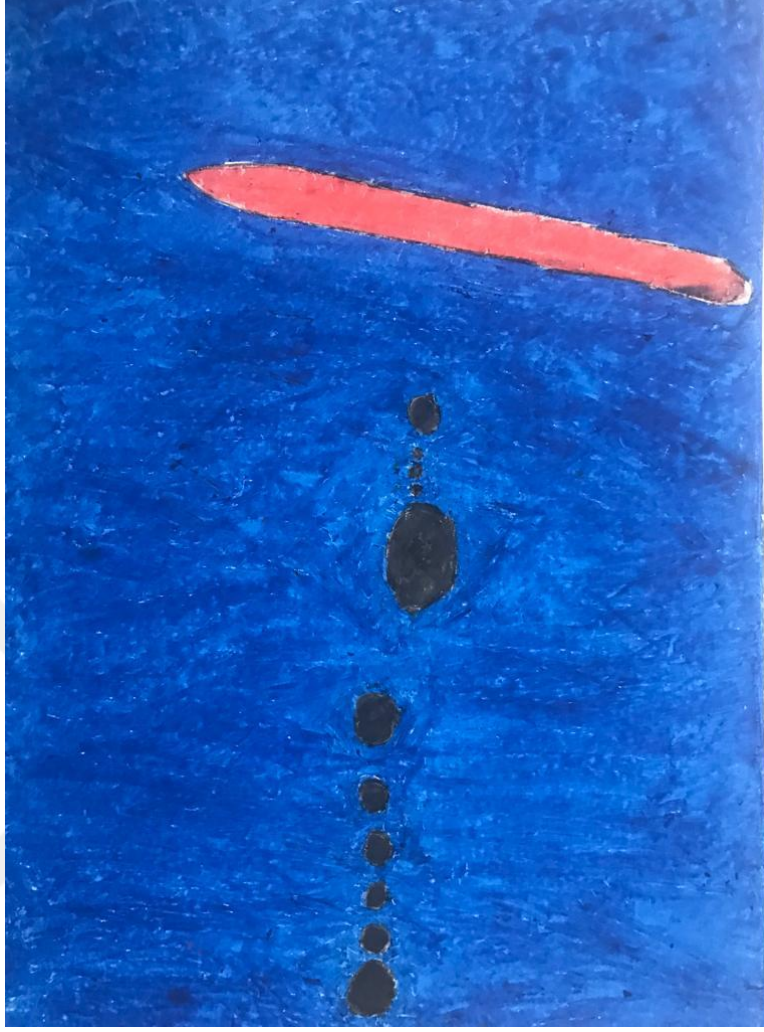
büyük oranda benzerlik göstermesi öğrencinin yaratıcılığını kullanmadığını çalışmasına kendinden yorum katmadan eseri yansıtmıştır.

Resim 4.20: Öğrenci Berat

Berat, Paul Klee'in 1938 yılına ait "Insula Dulcamara" adlı eseri seçtiği görülmektedir. Berat seçtiği eser için "*Resim fil'e benzemektedir*" ifadesini kullanmıştır. Eser incelendiğinde kuru boya tekniği kullanılarak yapılmıştır. Çalışmasında dikkati ilk çeken kalın kontur çizgiler kullanmış olmasıdır. Berat çalışmasında seçmiş olduğu eserdeki şeklin aynısını yaparak ince ve kalın kontur çizgileriyle çalışmasını seçilen esere benzetmiştir. Resminde soğuk renkler kullanmış ve bu renkleri fulu şeklinde kullanmıştır. Öğrenci çalışmasına yaratıcılığını kullandığı renklerle katmış fakat tasarım olarak sanatçının resmine bağlı kalmayı tercih ederek resmi yorumlayıp yansıtmıştır.

Resim 4.21: Öğrenci Kevser

Kevser, Joan Miro'un 1961 yılına ait "Blue II" adlı eseri seçtiği görülmektedir. Kevser seçtiği eser için "*Okyanus ortasında karıncalar var gibi*" ifadesini kullanmıştır. Resimde pastel boya tekniğini kullanmıştır. Mavi zemin üzerinde farklı boyutlarda Yuvarlak şekillere yer vermiştir. Resimde odak nokta sol tarafta çizilen kırmızı renkte ki çizgidir. Öğrenci seçtiği eserdeki gibi kırmızı çizgiyi resmin sol tarafına konumlandırmış ve kırmızı renk boyamıştır. Genel olarak Kevser çalışmasına yaratıcılığını katmadan sanatçının resmine bağlı kalmayı tercih ederek resmi yorumlayıp yansıtmıştır.

Resim 4.22: Öğrenci Helin

Helin, Hilma Af Klint'in 1915 yılına ait "The Swan No.17" adlı eseri seçtiği görülmektedir. Helin seçtiği eser için "*Karanlık ve aydınlığın birlikteliği*" ifadesini kullanmıştır. Çalışmayı incelediğimizde resmi pastel boya tekniği ile yapmıştır. Resminin tam orta noktasına daire yerleştirmiştir. Seçilen eserde olduğu gibi aynı geometrik şekli kullanmıştır. Daireyi iki eşit parçaya bölerek seçilen eserdeki gibi sarı, mavi gibi sıcak ve soğuk renklerle boyamıştır. Öğrenci çalışmasına yaratıcılığını katmadan sanatçının resmine bağlı kalmayı tercih ederek resmi yorumlayıp yansıtmıştır.

Ortaokul öğrencilerin soyut sanatı ürünlerine yansıtma düzeylerine genel olarak bakıldığında, ortaokul öğrencilerinin sanatı yansıtma düzeylerinin iyi seviyede olduğu ve resimleri yansıtma konusunda istekli oldukları görülmüştür. Ortaokul öğrencilerinin genel olarak sanatçıların orijinal eserlerinden fazla uzaklaşmadıkları görülmüştür. Öğrenciler resimlere kendilerinden kısmen de olsa özgün yorum getirdikleri ve genel

olarak öğrenciler sanatçıların eserlerini biçim ve renk olarak beğendiklerinden dolayı sanatçıların eserlerinden fazla uzaklaşmamaya çalıştıkları görülmüştür. Daha çok kontur çizgileri ve geometrik şekillere ağırlık vermişlerdir. Teknik olarak genelde pastel boya ve kuru boya tercih edilmiştir. Öğrenciler resimleri yorumlarken renk konusunda cesaretli adımlar attıkları, özgün ve yaratıcı oldukları görülmüş, biçimsel olarak esere bağlı kalmayı tercih ettikleri görülmüştür. Bu tarz etkinliklerinin öğrencilerin estetik beğenilerini geliştirdiklerine olanak sağladığı ve yansıtmı becerilerini geliştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

4.7. Ortaokul Öğrencilerinin Soyut Sanat Etkinlikleriyle İlgili Görüşleri Nelerdir?

Ortaokul Öğrencilerinin soyut sanat etkinlikleriyle ilgili görüşleri ve Yüzde Değerleri Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 4.7: Ortaokul Öğrencilerinin Soyut Sanat Eserleri Etkinlikleri Hakkında Görüşleri ve Yüzde Değerleri (%)

Tema	Alt Tema	Frekans	Yüzde (%)
Nasıl bir Etkinlik?	Güzel bir etkinlik	49	40,83
	Eğlenceli bir etkinlik	32	26,66
	Bilgilendirici bir etkinlik	9	7,5
	Faydalı bir etkinlik	6	5
	Mutluluk verici bir etkinlik	6	5
	İlgi ve merak uyandırıcı	6	5
	Cevap vermeyenler	12	10
Toplam		120	100
Neden Bu Resim?	Eğlenceli ve güzel olması	60	50
	Kolay olması	14	11,66
	Resmin sonsuzluk hissi uyandırması	7	5,83
	İlgi çekici ve özgün tarzda olması	10	8,33
	Renk ve şekillerin uyumu	18	15
	Mutluluk ve heyecan verici olması	4	3,33
	Cevap vermeyenler	7	5,83
Toplam		120	100
Mutluluk	Evet	118	98,33
	Hayır	2	1,66
Toplam		120	100
Tekrar Katılım	Evet katılım	110	91,66
	Kararsızım	2	1,66
	Hayır katılmam	8	6,66
Toplam		120	100
Benzerlik ve Farklık	Biçim ve şekil benzer renk tonları farklı	29	24,16
	Renk tonları benzer biçim ve şekil farklı	10	8,33
	Bir fark yok benzeri oldu	14	11,66
	Benzerlik yok her şey farklı oldu	2	1,66
	Cevap vermeyenler	65	54,16
Toplam		120	100

Tablo 7 incelendiğinde ortaokul öğrencilerinin “**Katıldığınız bu etkinlik hakkında ne düşünüyorsunuz?**” sorusuna 120 öğrenciden 49(%40,83) kişi “Güzel bir etkinlik”, 32(%26,66) kişi “Eğlenceli bir etkinlik”, 9(%7,5) kişi “Bilgilendirici bir etkinlik”, 6(%5) kişi “Faydalı bir etkinlik”, 6(%5) kişi “Mutluluk verici bir etkinlik”, 6(%5) kişi “ilgi ve merak uyandırıcı” cevabını verirken 12(%10) öğrenci soruyu cevaplamamıştır.

Öğrencilerin sorulara verdiği cevaplardan bazıları aşağıda verilmiştir.

Yunus : *Eğlenceli bir etkinlik olduğunu düşünüyorum.*

Rabia : *Güzel bir etkinlik, resimler hakkında daha çok bilgi sahibi oldum.*

M. Baran : *Faydalı bir etkinlik, soyut sanata karşı daha bilgili oldum.*

Hiranur: *Çok güzel bir etkinlik bu etkinliğe katılmak beni gururlandırdı.*

Sırma : *İnsanların resme olan ilgisini artırıyor. Merak uyandırıcı etkinliktir.*

Helin: *Belki de hayatımda yaptığım en eğlenceli etkinliklerden biriydi.*

Medine : *Kendimi resimler konusunda bilgili hissettim.*

Muhammet: *Bu etkinlik Soyut Sanat hakkında bilgilenmemizi sağladı.*

Nurmina : *Böyle bir etkinlikte yer almak ilgi çekici ve merak uyandırıcı geldi.*

Tablo 7 yöneltilen “**Bu resmi neden seçtiniz?**” Sorusuna 120 katılımcıdan 60(%50) kişi “Eğlenceli ve güzel olması”, 14(%11,66) kişi “Kolay olması”, 7(%5,83) kişi “Resmin sonsuzluk hissi uyandırması”, 10(%8,33) kişi “İlgi çekici ve özgün tarzda olması”, 18(%15) kişi “Renk ve şekillerin uyumu”, 4(%3,33) kişi “Mutluluk ve heyecan verici olması” cevabını verirken 7(%5,83) kişi cevaplamamıştır.

Öğrencilerin sorulara verdiği cevaplardan bazıları aşağıda verilmiştir.

Nehir : *Resimde sonsuzluğa giden bir yol vardı. Beni o resmi seçmeye iten o oldu.*

Berna : *Resimdeki renk uyumu ve şekiller çok hoşuma gittiği için seçtim.*

Ayşegül: *Resimdeki canlı renklerin bir araya gelmesi resmin hem ilgi çekici ve özgün görünmesi beni resmi seçmeye itti.*

Yaren : *Eğlenceli olduğu ve resmi beğendiğim için seçtim.*

Eylül : *İçimdeki ses ve yeteneğim bu resmi seçersem mutlu ve heyecan verici olacağımı söylediği için seçtim.*

Azra : *Resmi ilk gördüğümde gözüme çarptı ve ilgimi çekti direk seçtim.*

Fatih : *Geometrik şekilleri seviyorum renk ve şekillerin uyumlu geometrik yapıda olması seçmemde etkili oldu.*

Azra : *Uzay boşluğunda sonsuzluğa giden bir yolculuk gibi geldiği için seçtim.*

Berat : *Resim kolay ve tonları iyi görüldüğü için seçtim.*

Tablo 7 yöneltilen “**Soyut sanat etkinliğinde yer almaktan mutlusunuz?**” sorusuna 120 katılımcıdan 118(%98,33) kişi “Evet mutluyum”, 2(%1,66) kişi “Hayır değilim” cevaplarını vermişlerdir.

Öğrencilerin sorulara verdiği cevaplardan bazıları aşağıda verilmiştir.

Nisa Nur : *Evet mutluyum. Yapmaktan keyif aldım.*

Zeynep : *Evet mutluyum. Kendimi iyi hissettim.*

Merve : *Evet mutluyum. Kendimi değerli hissettim.*

Nehir : *Evet mutluyum. İyi ki yer almışım bu etkinlikte.*

Ecrin : *Evet mutluyum. Bu etkinlik beni mutlu edip eğlendirdi.*

Hüseyin : *Hayır mutlu olmadım.*

Tablo 7 yöneltilen “**Tekrar böyle bir etkinlikte yer almak ister misiniz?**” sorusuna 120 katılımcıdan 110(%91,66) kişi “Evet katılırım”, 2(%1,66) kişi “Kararsızım” cevabını verirken 8(%6,66) kişi Hayır katılmam cevabını vermiştir.

Öğrencilerin sorulara verdiği cevaplardan bazıları aşağıda verilmiştir.

Ümit : *Evet katılmak isterim. İnsana farklı bakış açısı katıyor.*

Emin : *Kararsızım.*

Furkan : *Hayır katılmak istemezdim.*

Sinem: *Evet katılırım etkinlik çok güzeldi.*

Rana : *Evet etkinlik insana moral veriyor.*

Tablo 7 yöneltilen “**Seçtiğiniz resimle yaptığınız resim arasındaki benzerlik ve farklılıklar nelerdir?**” sorusuna 120 katılımcıdan 29(%24,16) kişi “Biçim ve şekil benzer renk tonları farklı”, 10(%8,33) kişi “Renk tonları benzer biçim ve şekil farklı”, 14(%11,66) kişi “Bir fark yok benzeri oldu”, 2(%1,66) kişi “Benzerlik yok her şey farklı oldu”, cevabını verirken 65(%54,16) kişi Cevaplamamıştır.

Öğrencilerin sorulara verdiği cevaplardan bazıları aşağıda verilmiştir.

Eyüp:Seçtiğim resimle yaptığım resim arasında bir fark yok.

Hasan : Tıpatıp aynısı oldu.

Nurmina : Biçim ve şekli iyi çizdim ama renk konusunda düzgün çizemedim.

Hilal : Seçtiğim resimle yaptığım resim arasında şekil aynı ama renk tonları farklı oldu.

Yener : Aynısı oldu diyemem her şey farklıydı ama yaparken eğlendim.

Yağmur : Çizimlerim benzemişti şekilsel olarak ama arka planda kalan renkler farklı oldu.

SiphanAli : Benzerlik yoktu her şey çok farklı oldu.

Nisanur : Çizdiğim şekillerde yamukluk ve kaymalar oldu ama renk tonları benzedi.

Ortaokul öğrencilere yöneltilen sorulara verdikleri tüm cevaplar incelendiğinde öğrencilerin yapılan etkinliğe olan ilgilerinin yüksek olduğu etkinliği yaparken mutlu oldukları gibi olumlu sonuçlar alındığı ve böyle bir etkinliğin tekrar olması durumunda katılımın yüksek olacağı sonucuna ulaşılmıştır. Resimleri yorumlamak için seçerken onlarda uyandırdığı duygular, resmin güzel olması ve dikkatlerini çekmesi etkili olmuştur. Yorumladıkları resimle seçtikleri resim arasındaki benzerlik ve farklılıkların biçimsel olarak benzetebildikleri ama renk tonlarının genelde benzemediği bununda kullanılan malzemenin türü ve cinsine bağlı olarak değiştiği sonucunu ortaya çıkarmıştır.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin soyut sanat eserlerine ilişkin bakış açıları ile soyut sanat eserleriyle ilgili estetik beğeni düzeyleri arasındaki ilişkinin tespit edilmesi araştırılmıştır. Araştırmanın ilk bulgusuna göre ortaokul öğrencilerinin soyut sanat algılarına ilişkin metaforlarına bakıldığında 120 ortaokul öğrencisinin soyut sanat kavramına ilişkin 14 adet metafor oluşturulduğu, bu metaforlardan en fazla ‘Gerçek Dışı’ metaforu yoğun cevap verilen metafor olduğu ancak duygu hayal özgün karmaşık gibi metaforların üzerinde durulduğu görülmüştür. Benzer araştırmalara bakıldığında Uçar, Canbolat & İlhan(2019) Öğrenciler tarafından “sanat” kavramına ilişkin 66 adet metafor oluşturulmuş bu metaforlardan Öğrenciler, 36 tanesini soyut kavramlarla 30 tanesini ise somut kavramlarla ilişkilendirilmiştir. Soyut kavramlarla ilişkilendirilen bir çok metafor arasında; özgürlük, duygu, hayal, his gibi kavramlar yer aldığı görülmektedir. Hiçyılmaz ve Adanır (2019) araştırmalarında Öğretmen Adaylarının Sanat Kavramına İlişkin Geliştirdikleri Metaforların Temalarına Göre, Yaratıcılığın İfadesi Olarak Sanat temasına göre incelendiğinde öğretmen adayları; insan, hayal, gökkuşağı, bukalemun, kapalı kutu, dil, renk, gölge, boş kâğıt şeklinde metaforlar geliştirdikleri görülmüştür. Balçık ve Taşkesen (2022) araştırmalarında sevgi kavramına ilişkin 19 metafor oluşturulmuş, en fazla yoğun kullanılan metaforlar aile, aşk, hayal, sevmek gibi metaforların üzerinde daha fazla durulduğu görülmüştür. Bu çalışmalar mevcut çalışmayı destekler niteliktedir. Bu benzer araştırmalardan da anlaşılabileceği gibi sanat ile ilgili hangi kavram verilirse verilsin; duygu, hayal, his, özgünlük (bakış açısı) ve renk gibi sanatsal ve soyut metaforların ortaya konulduğu görülmektedir.

Araştırmanın bir diğer bulgusuna göre öğrencilerin soyut sanat algılarına ait kullandıkları metaforların 4 kategoride yer aldığı görülmüştür. Bu kategoriler; Kişisel düşüncenin ifadesi olarak; duygu, özgün, bakış açısı. Biçimselin ifadesi olarak; dışavurum, Renk cümbüşü, gerçek dışı. Dışavurumun ifadesi olarak; dışavurum, renk cümbüşü, gerçek dışı. Hayalin İfadesi olarak; hayal, eşsiz, sonsuz, karmaşık. Kategoriler içerisinde en çok “dışavurumun ifadesi olarak gerçek dışı” olduğu tespit edilmiştir. Elmas ve Demir (2018) öğrencilerin okul kavramına ilişkin kullandıkları kategoriler; Doğa, Renk, Aile, Mutluluk, Başarı, Gelecek Zaman, Eğlence, İçerik, Meslek, Yiyecek, Kaygı ve Baskı gibi 12 farklı yazılı metafor incelendiği söylenebilir. Fidan ve Fidan (2016) ortaokul öğrencilerinin görsel sanatlar dersi kavramına ilişkin ürettikleri

metaforlar; “Yaşamın bir ifadesi olarak, tedavi edici olarak, olumsuz duyguların bir ifadesi olarak, eğlence ve zevk aracı olarak, duyguların yansıması olarak, yetenek ve yaratıcılık ifadesi olarak ve çeşitlilik ifadesi olarak” toplam yedi alt temada toplandığı görülmüştür. Benzer çalışmalarda da olduğu gibi öğrenciler his ve duygularına bağlı olarak kategorileri ortaya koydukları tespit edilmiştir. Bu sonuçlara bakıldığında mevcut çalışmayı destekler görünmektedir.

Araştırmanın bir diğer bulgusu olan ortaokul öğrencilerinin soyut sanat eserleriyle ilgili estetik beğeni düzeylerine göre, Estetik beğeni ortalama puanlarına bakıldığında öğrencilerin estetik düzeylerinin iyi seviyede olduğu söylenebilir. Ortaokul öğrencilerinin soyut sanat ile ilgili hazır bulunuşluk düzeyleri göz önünde bulundurulduğunda alınan puanının beklentiye karşılayacak düzeyde olduğu değerlendirilebilir. Taşkesen ve Ekici (2020) tarafından Görsel Sanatlar Öğretmen Adaylarının Estetik Beğeni Düzeylerinin İncelenmesi sonucunda estetik beğeni düzeylerinin iyi sayılabilecek düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır. Demirel (2018) Öğrencilerin estetik beğeni düzeylerinin ve estetik değerlendirmelerinin tespit edilmesi amacıyla estetik beğeni anketi sonucuna göre Dışavurumcu sanat yoluyla verilen eğitim sonucunda sanat eserlerine olan beğeni düzeylerinin arttığı gözlemlenmiştir. Çalışmalar mevcut çalışmayı öğrencilerin estetik beğeni düzeylerinin iyi seviyede olması yönüyle destekler nitelikte olduğu görülmüştür.

Araştırmanın bir diğer bulgusu ortaokul öğrencilerinin soyut sanat eserleriyle ilgili estetik beğenileri cinsiyete göre, kız ve erkek öğrencilerin estetik beğeni ortalama puanları karşılaştırıldığında; kız öğrencilerin estetik beğeni ortalama puanının= 36.15 erkek öğrencilerin ortalama puanı= 36,24 ile yakın olduğu görülmektedir. Kız ve erkek öğrenci puanları arasındaki farkın saptanması amacıyla hesaplanan ilişkisiz örneklem t testine göre anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ulaşılan bu bulgu, cinsiyetlerine göre öğrencilerin estetik beğeni düzeylerinin farksız olduğunu göstermektedir. Taşkesen ve Ekici (2020) Görsel Sanatlar Öğretmen Adaylarının Estetik Beğeni Düzeylerinin İncelenmesi sonucunda estetik beğeni düzeylerinin cinsiyete göre bir farklılık göstermediği bulgusuna varılmıştır. Mevcut çalışmayı cinsiyet değişkenlerine göre destekler nitelikte görülmektedir.

Araştırmanın bir diğer bulgusu ortaokul Öğrencilerinin soyut sanat eserleriyle ilgili estetik beğenileri sınıf düzeylerine göre, ortaokul öğrencilerinin estetik beğeni ortalama puanları farkı test edilmiştir. Puan ortalamalarına bakıldığında sınıf düzeyine bağlı olarak öğrencilerin estetik beğeni düzeylerine ilişkin puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Taşkesen ve Ekici (2020)'in Araştırma sonucuna göre sanat okuryazarlık düzeylerinin 1. sınıftan 4. sınıfa gidildikçe arttığı fakat bu artışın anlamlı olmadığı sonucuna varılmıştır. Mevcut çalışmayı destekler nitelikte olduğu görülmektedir. Demirel (2018)'in estetik beğeni üzerine yaptığı benzer bir çalışmada öğrencilere çalışma öncesi ön test ve çalışma sonrası son test uygulanarak aradaki değişim ve fark gözlemlenmiştir. Yapılan çalışmalar sonucunda ilk yapılan teste “hiçbir fikrim yok” cevabı çoğunlukta olurken çalışma sonrası son testte ise “beğendim” ifadesi daha yoğun cevap verilmiştir. Bu çalışmada yapılan değerlendirme sonucu olarak söylenebilir ki sınıf düzeyleri arasında farklar olduğu gözlemlenmiştir. Mevcut çalışmada sınıf düzeylerinde bir fark görülmezken benzer çalışmasında sınıf düzeyleri arasında fark görülmüştür. Buda benzer çalışmalar arasında farklar olabileceği görülmektedir.

Araştırmanın bir diğer bulgusu ortaokul öğrencilerinin soyut sanat eserleriyle ilgili estetik düşüncülerine bakıldığında öğrencilerin ünlü sanatçıların 10 adet resmi ana fikir, biçim, renk ve tasarım olarak değerlendirdikleri ve bu değerlendirme verilerinin yüzdelik kısımlarına göre ana fikir ve renk sorusuna genelde daha çok ve resme uygun cevaplar verildiği görülmüş, biçim ve tasarım sorularına yeterli seviyede cevap alınmadığı gözlemlenmiştir. Buda öğrencilerin biçim ve tasarım konusunda bilgilendirme ve eğitimle farkındalık oluşturularak resimlere uygun olumlu cevap alınabileceğini düşüncesini ortaya çıkarmaktadır. Demirel (2018) Araştırmanın nitel boyutunda öğrenciler yapılan ön anket verilerine göre sanat eserlerinin belirgin özelliklerini dikkate alarak yapılan olumlu veya olumsuz bir bakış açısıyla değerlendirme yaparken yapılan son ankette bakıldığında renk, ışık-gölge, oran-orantı, kompozisyon gibi sanat içerikli terimlerle değerlendirme yapılmıştır. Taşkesen ve Ekici (2020) Araştırma sonuçlarına bakıldığında sanat eğitimi aldıkları bilinen Resim-İş Eğitimi Öğretmen adaylarının sanat eserlerine karşı duydukları estetik beğenileri beklenen seviyede olduğu ve sanat eserleri hakkında sorulan sorular içinden “biçim-tasarım” sorularını tam olarak anlamadıkları ve bilgi sahibi olmadıkları yargısına

varılabilir. Sevim, Hisarcıklılar ve Feyzioğlu (2012) Araştırma sonucuna göre öğretmen adaylarının sanat eseri karşısında, estetik tavır olarak düşünsel-bilgisel bir tavır benimsediklerini; Türk klasik ve modern resim sanatını, Batı klasik ve modern resim sanatına göre daha fazla beğendikleri görülmüştür. Bu araştırmalar mevcut çalışmayı kişilerin bilgi birikimlerine göre sanat eserleri karşısındaki estetik düşünce ve estetik tavır olarak destekler nitelikte görünmektedir.

Araştırmanın bir diğer bulgusuna göre ortaokul öğrencilerin soyut sanat ürünlerini yansıtmaya düzeylerine genel olarak bakıldığında, ortaokul öğrencilerin soyut sanatı ürünlerine yansıtmaya düzeylerine bakıldığında, ortaokul öğrencilerinin sanatı yansıtmaya düzeylerinin iyi seviyede olduğu ve resimleri yansıtmaya konusunda istekli oldukları görülmüştür. Ortaokul öğrencilerinin genel olarak sanatçıların orijinal eserlerinden fazla uzaklaşmadıkları görülmüştür. Öğrencilerin resimlere kendilerinden kısmen de olsa özgün yorum getirdikleri ve genel olarak öğrencileri sanatçıların eserlerini biçim ve renk olarak beğendiklerinden dolayı sanatçıların eserlerinden fazla uzaklaşmamaya çalıştıkları görülmüştür. Daha çok kontur çizgileri ve geometrik şekillere ağırlık vermişlerdir. Teknik olarak genelde pastel boya ve kuru boya tercih edilmiştir. Öğrencilerin resimleri yorumlarken renk konusunda cesaretli adımlar attıkları, özgün ve yaratıcı oldukları, biçimsel olarak esere bağlı kalmayı tercih ettikleri görülmüştür. Bu tarz etkinliklerin öğrencilerin estetik beğenilerini geliştirmelerine olanak sağladığı ve yansıtmaya becerilerini geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Taşkesen ve Uludağ (2019) öğrencilerin yaratıcılık düzeylerinin orta düzeyde olduğu öğrencilerin araştırma kapsamında yaptıkları uygulama çalışmasından aldıkları puanlarının 54,65 olarak tespit edilmiş ve öğrencilere sanatçılardan gösterilen eserlerin öğrencilerin yaratıcılık düzeyine belli miktarda etki ettiği tespit edilmiştir. Aksu ve Taşkesen (2022) Ortaokul öğrencilerinin pedagojik sanat eleştirisi etkinlikleri süreci öncesinde yapılan çalışmalarda seçilen esere bağlı kalındığı ve sanat eleştirileri etkinliği sonrasında ise özgün ve yaratıcı çalışmalar ortaya koydukları tespit edilmiştir. Bu açıdan bakıldığında öğrencilerin sanatsal ürünleri karşılaştırıldığında süreç sonunda daha özgün çalışmalar ortaya koydukları tespit olunmuştur. İlgili çalışmalar öğrencilerin çalışmalarını yansıtmaya becerileri ve yaratıcılık düzeyleri konusunda mevcut çalışmayı destekler niteliktedir.

Araştırmanın bir diğer bulgusu olan ortaokul öğrencilerinin soyut sanat etkinlikleri ile ilgili görüşlerine göre, yarı yapılandırılmış görüşme formunda ki sorulara verdikleri tüm cevaplar incelendiğinde öğrencilerin yapılan etkinliğe olan ilgilerinin yüksek olduğu etkinliği yaparken mutlu oldukları gibi olumlu sonuçlar alındığı ve böyle bir etkinliğin tekrar olması durumunda katılımın yüksek olacağı sonucuna ulaşılmıştır. Resimleri yorumlamak için seçerken onlarda uyandırdığı duygular, resmin güzel olması ve dikkatlerini çekmesi etkili olmuştur. Yorumladıkları resimle seçtikleri resim arasındaki benzerlik ve farklılıkların biçimsel, şekil olarak benzete bildikleri ama renk tonlarının genelde benzemediği bununda kullanılan malzemenin türü ve cinsine bağlı olarak değiştiği sonucunu ortaya çıkarmıştır. Taşkesen & Uludağ (2020) Öğrencilerin sanat eleştirisi kapsamında yaptırılan uygulamanın öğrencilerin motivasyonlarına olan etkisini tespit etmek için sorulan motivasyon belirleme sorularına verilen cevaplar incelendiğinde; sanat eleştirisi kapsamındaki uygulanan çalışmadan olumlu etkilendikleri, etkinliğin eğlenceli ve güzel olduğu, etkinliğin tekrarı olması halinde tekrar çalışma yapmak istedikleri, öğrencilerin çoğu hedefine ulaştığını düşündüğünü ve seçtikleri esere benzediğini belirtmiştir. Buna bağlı olarak öğrencilerin motivasyonlarını olumlu etkilediği görülmüştür. Arslan (2021) Öğrencilerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda öğrencilerin bir bölümü sanat eleştirisi konu bağamları ile birlikte çalışmalarını geliştirdiği, yeni anlayış ve fikirlere yönelik önyargı ve kalıplarını yitirdiği görülmektedir. Çalışmalarını oluşturmada konu, üslup ve teknik olarak olumlu bir etkiye sahip, ayrıca öğrencilerin karar verme sürecinde yönlendirici olmaktadır. Benzer çalışmada da yapılan yarı yapılandırılmış görüşme sonuçlarına göre öğrenciler tarafından yapılan çalışmaların beğenildiği ve öğrenciler üzerinde farkındalık oluşturduğu ve etkinliği yaparken mutlu oldukları gibi olumlu sonuçlar ortaya koyması bakımından mevcut çalışmayı destekler nitelikte görünmektedir.

Araştırma genel sonucuna bakıldığında ortaokul öğrencilerinin soyut sanatla ilgili hazır bulunuşluk düzeylerinin beklentiyi karşılayacak düzeyde olduğu, öğrencilerin estetik beğeni düzeylerinin iyi seviyede olduğu, cinsiyet değişkenine ve sınıf düzeyine göre anlamlı bir fark olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin genel olarak her resim için ana fikir ve renkleri hakkında bilgi sahibi oldukları, biçim ve tasarım konularında yeterli bilgiye sahip olmadıkları görülmüştür. Yansıtılan ürünlere bakıldığında sanatçıların çalışmalarına yakın eserler ortaya koydukları ve çalışmalarını

başarıyla tamamladıkları görülmüştür. Öğrencilerin soyut sanat etkinliklerine olan ilgilerinin yüksek olduğu etkinliği yaparken mutlu oldukları ve etkinliğin tekrarı durumunda katılımın yüksek olacağı sonucuna varılmıştır.

ÖNERİLER

Bu araştırma ile elde edilecek bulguların kullanılmasıyla;

1. Araştırma ortaokul öğrencileri seviyesinde yapılan farklı sanatsal içerikli araştırmalara bulguları ile katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
2. Araştırmadan çıkan veriler özellikle ortaokullarda yapılan soyut çalışmalara yardımcı bir unsur olacağı düşünülmektedir.
3. Araştırma sonuçlarına göre yöneticilerin ve öğretmenlerin öğrencileri sanatsal faaliyetlere ve sanat içerikli etkinliklerine yönlendirmeleri konusunda yardımcı olacağı düşünülmektedir.
4. Öğrencilerin realist olmayan sanatsal ürünleri ortaokul düzeyinde üretmeleri ortaokullar da görev yapan görsel sanatlar öğretmenleri için teşvik edici bir çalışma olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Adalan, M. (1937). Güzellik. *Bursa: Emek Basımevi*.
- Adorno, T. W. (2004). Edebiyat Yazıları. (Çev. S. Yücesoy, O. Koçak). *İstanbul: Metis Yayınları*.
- Aksoy, Ş. (1977). Kitap Süslemelerinde Türk-Barok-Rokoko Üslûbu. *Kültür Bakanlığı Sanat Dergisi*, (6), 128.
- Aksu, M. ve Taşkesen, S. (2022). Ortaokul öğrencilerinin pedagojik sanat eleştirisi algı düzeylerinin ve sanat eleştirisi etkinliklerinin sanatsal çalışmalarına yansıması. *Uluslararası Güzel Sanatlar Eğitimi Araştırmaları Dergisi (UGSEAD)*, 5(2), 126-160.
- Akyürek, E. (1994). *Ortaçağ'dan Yeniçağ'a Felsefe ve Sanat*. Kabalcı Yayınevi.
- Arslan, R. (2021). *Güzel Sanatlar Eğitimi Sürecinde Sanat Eleştirisi İçerikli Dersler ile Anasanat Atölye Dersleri Arası Etkileşime Dayalı Öğrenci ve Öğretim Elemanı Görüşleri* (Doctoral Dissertation, Anadolu University (Turkey)).
- Balçık, E., & Taşkesen, S. Ortaokul Öğrencilerinin Sevgi Kavramını Algılamalarına İlişkin Göstergebilimsel Yaklaşım1.
- Bayav, D. (2014). Batı Resminde Mekanın Ele Alınışındaki Değişimler, Kübizmde Mekanın İrdelenmesi. *Akdeniz Sanat*, 1(2).
- Breton, A. (2003), "Birinci Sürrealist Manifesto", Altıkırkbeş Yayınları, İstanbul.
- Buyurgan, S., Ve Mercin, L. (2005). Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi ve Uygulamaları. V. Özsoy (Ed.). Ankara: Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları.
- Creswell, J. W., & Clark, V. L. P. (2015). Karma Yöntem Araştırmaları: Tasarımı ve Yönetilmesi. 2. Baskı. (Çev. Yüksel, B., Selçuk, Bd). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Demirel, İ. N. (2018). Dışavurumcu Sanat Yoluyla Estetik Değer Öğretimi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(2), 693-714.
- Demirel, İ. N. (2018). 9-12 Yaş Çocukların Estetik Değer Algılarının İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 312-327.
- Eker, M. ve Aslan, H. (2010). Görsel Kültür ve Medya Okuryazarlığı: Sanat Eğitiminin Kamusal Açılımı. *Milli Eğitim Dergisi*, 40(187), 251-268.
- Elmas, S. A., & Demir, E. (2018). 5. Sınıf Öğrencilerinin Okul Olgusuna Yönelik Metaforik Algıları. *Ankara University Journal Of Faculty Of Educational Sciences (Jfes)*, 51(3), 45-70.
- Erdem, P. (2010). 3-7 Yaş Çocuklarının Estetik Algılarının Gelişimi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erinç, S. M. (1998). Sanat Psikolojisi' Ne Giriş. Ankara: Ayraç Yayınevi.
- Erinç, S. M. (2004). Kültür Sanat Sanat Kültür. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Ersoy, A. (1995) Sanat Kavramlarına Giriş (2. Baskı). İstanbul: Yorum-Sanat Yayıncılık
- Fidan, B., & Fidan, M. (2016). Ortaokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersi Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2).

- Gombrich, E. H. (1976). Sanatın Öyküsü. Çeviren: Bedrettin Cömert, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Gökay, M. (1998). Birleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemine Göre İlköğretim Iı. Basamağında Sanat Eleştirisinin Uygulanması ve Sonuçları, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Hiçyılmaz, Y., & Adanır, Y. (2019). Sanat Eğitimi Dersi Alan Öğretmen Adaylarının Sanat Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Algıların Metaforlar Aracılığıyla İncelenmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(3), 19-23.
- İldeş, G. (2003). *Resim Sanatında Ekspresyonist Figür Yorumu* (Doctoral Dissertation, Marmara Üniversitesi (Turkey)).
- Kagan, M. (1993). Estetik ve Sanat Dersleri, Çev. Aziz Çalışlar. Ankara: İmge Yayınevi.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi, 1(1), 62-80.
- Kırıçoğlu, Olcay Tekin,(2005). Sanatta Eğitim Görmek Öğrenmek Yaratmak: (3. Baskı) Ankara: Pagem Yayıncılık.
- Kurtuluş, C. (2002). *Rönesans Dönemi Mitolojik Konulu Resimlerde Figür*. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Küçükkaragöz, H. (1992). Öğretmen Adaylarının İnsan Doğasına İlişkin Tutumları. Deü Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Leech, N. L.,&Onwuegbuzie, A. J. (2009). A Typology Of Mixedmethodsresearch Designs. *Quality&Quantity*, 43(2), 265-275.
- Lynton N. (1982). Modern Sanatın Öyküsü. Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Malchiodi, C. (2007). The Art Therapy Sourcebook. New York, Ny: Mcgraw-Hill.
- Metin, U. Ç. A. R., Canbolat, C., & İlhan, S. (2019). Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Öğrencilerinin “Sanat” Kavramına İlişkin Zihinsel İmgeleri. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, (23), 393-411.
- Miles, Mathew B., & Huberman, A. Michael. (1994). Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook. (2nd Ed). Thousand Oaks, Ca: Sage.
- Ötgün, C. (2008). Sanat Yapıtına Yaklaşım Biçimleri. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(2).
- Özsoy, V. 2007. Görsel Sanatlar Eğitimi Resim İş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri: Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Phillips, S. (2016). İzmler: Modern Sanatı Anlamak,(Çev. Dn Özer). İstanbul: Yem Yayınları.
- Plehanov, V. G. (1999). Sosyalist Açıdan Toplum, Sanat, Eleştiri. Çev: Asım Bezirci, İstanbul: Evrensel Yayınevi.
- Richard, L. (2005). Ekspresyonizm Sanat Ansiklopedisi. (Çev. B. Marda, S. Gürsoy ve İ. Usmanbaş). İstanbul: Remzi Kitap Evi.
- Richter, H. (1994). Dada Art And Anti-Art. Thames And Hudson, London.
- Serullaz, M., (1983). Empresyonizm Sanat Ansiklopedisi,(Çev. Devrim Erbil), İstanbul: Remzi Kitabevi Yayınları.
- Sevim, O., Hisarcıklılar, E., & Feyzioğlu, N. (2012). Bir Estetik Duyuş Analizi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(3), 41-57.

- Stemler, S. (2001). An Overview Of Content Analysis. Practical Assessment, Research ve Evaluation, 7(17).
- Şen, Ü. S. (2005). Sanat Eğitiminde Bilimsel Araştırma Yöntemlerinin Kullanılması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 343-360.
- Taşkesen, S., & Ekici, S. (2020). Görsel Sanatlar Öğretmen Adaylarının Sanat Okuryazarlık Düzeyleri İle Estetik Beğeni Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, (81), 411-428.
- Taskesen, S., & Uludag, M. (2020). The Effect Of Art Criticism Activities On The Creativity And Motivation Of Secondary School Students. *International Online Journal Of Educational Sciences*, 12(1).
- Tezcan, M. (1991). Bir Yaygın Eğitim Kurumu Olarak Çankırı Yaran Örgütü. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 24(2), 335-352.
- Tolstoy, L. N. (2000). Sanat Nedir.(Çev. K. Demirkıran). *İstanbul: Şule Yayınları*.
- Tunalı, İ. (1996). Estetik. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Tunalı, İ. (2004). Estetik. (8. Bs.). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Tuncalp, S. (2013). Dışavurumculuğun İlköğretim I. Kademe Sürecinde Yeri ve Önemi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Tuncay Y.N 2000, Bir Caravaggio Tanımlaması ve Çağdaş Yorumu, Yüksek Lisans Tezi Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Turani, A. (1977), Resimde Geometri İşlem ve Sorunları, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, Türkiye.
- Ülger, K. (2015). Sanat Eğitiminin Düşünme Becerileri Üzerine Etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 45(206), 135-147.
- Yıldırım, A., Şimşek, H.(2004). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, M. (2009). Görsel Sanatlar Eğitiminde Uygulamalar. (3. Bs.). Ankara: Gündüz Eğitim.
- Wöfflin H. 1990, Sanat Tarihinin Temel Kavramları, Çev: Hayrullah Örs Remzi Kitabevi, İstanbul.

EKLER

Ek-1. : Metafor Formu

Sınıf Düzeyi:

Cinsiyeti:

Yaş:

Soyut Sanat Nedir?
Çünkü:

Ek-2. :Estetik Beğeni Ölçeği

Adı Soyadı:

Sevgili Öğrenciler:

Bu çalışmada sanat eserleri hakkındaki beğeni ölçütlerinizi ve estetik tavırlarınızı tespit etmek amaçlanmıştır. Ankette yer alan sanat eserlerini dikkatlice inceledikten sonra, bu sanat eserlerini beğenme/beğenmeme durumlarınızı ifadenin altındaki kutucuklarda yazan rakamlardan yalnızca bir tanesini işaretleyerek belirtiniz. Anketi cevaplayarak ayıracığınız zaman için teşekkür ederim.

Joan Miro, Resim 1

Resmi neden beğendiğinize ya da beğenmediğinize yönelik düşüncelerinizi "ana fikir biçim renk ve tasarım" bağlamında aşağıdaki boşlukta açıklayınız.

Ana Fikir:

Biçim:

Renk:

Tasarım:

Resim 1'i beğenme/beğenmeme durumunuzu aşağıdaki tabloda verilen kutucuklarda yazan rakamlardan yalnızca bir tanesini işaretleyerek belirtiniz.

Resim 1	Hiç Beğenmedim (1 Puan)	Beğenmedim (2 Puan)	Hiçbir Fikrim Yok (3 Puan)	Beğendim (4 Puan)	Çok Beğendim (5 Puan)
---------	----------------------------	------------------------	-------------------------------	----------------------	--------------------------

Hilma Af Klint, Resim 2

Resmi neden beğendiğinize ya da beğenmediğinize yönelik düşüncelerinizi "ana fikir biçim renk ve tasarım" bağlamında aşağıdaki boşlukta açıklayınız.

Ana Fikir:

Biçim:

Renk:

Tasarım:

Resim 2'yi beğenme/beğenmeme durumunuzu aşağıdaki tabloda verilen kutucuklarda yazan rakamlardan yalnızca bir tanesini işaretleyerek belirtiniz.

Resim 2	Hiç Beğenmedim (1 Puan)	Beğenmedim (2 Puan)	Hiçbir Fikrim Yok (3 Puan)	Beğendim (4 Puan)	Çok Beğendim (5 Puan)
---------	----------------------------	------------------------	-------------------------------	----------------------	--------------------------

Wassily Kandinsky, Resim 3

Resmi neden beğendiğinize ya da beğenmediğinize yönelik düşüncelerinizi "ana fikir biçim renk ve tasarım" bağlamında aşağıdaki boşlukta açıklayınız.

Ana Fikir:

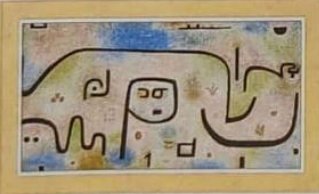
Biçim:

Renk:

Tasarım:

Resim 3'ü beğenme/beğenmeme durumunuzu aşağıdaki tabloda verilen kutucuklarda yazan rakamlardan yalnızca bir tanesini işaretleyerek belirtiniz.

Resim 3	Hiç Beğenmedim (1 Puan)	Beğenmedim (2 Puan)	Hiçbir Fikrim Yok (3 Puan)	Beğendim (4 Puan)	Çok Beğendim (5 Puan)
---------	----------------------------	------------------------	-------------------------------	----------------------	--------------------------

Paul Klee, Resim 4

Resmi neden beğendiğinize ya da beğenmediğinize yönelik düşüncelerinizi "ana fikir biçim renk ve tasarım" bağlamında aşağıdaki boşlukta açıklayınız.

Ana Fikir:

Biçim:

Renk:

Tasarım:

Resim 4'ü beğenme/beğenmeme durumunuzu aşağıdaki tabloda verilen kutucuklarda yazan rakamlardan yalnızca bir tanesini işaretleyerek belirtiniz.

Resim 4	Hiç Beğenmedim (1 Puan)	Beğenmedim (2 Puan)	Hiçbir Fikrim Yok (3 Puan)	Beğendim (4 Puan)	Çok Beğendim (5 Puan)
---------	----------------------------	------------------------	-------------------------------	----------------------	--------------------------

Vasily Kandinsky, Resim 5

Resmi neden beğendiğinize ya da beğenmediğinize yönelik düşüncelerinizi "ana fikir biçim renk ve tasarım" bağlamında aşağıdaki boşlukta açıklayınız.

Ana Fikir:

Biçim:

Renk:

Tasarım:

Resim 5'i beğenme/beğenmeme durumunuzu aşağıdaki tabloda verilen kutucuklarda yazan rakamlardan yalnızca bir tanesini işaretleyerek belirtiniz.

Resim 5	Hiç Beğenmedim (1 Puan)	Beğenmedim (2 Puan)	Hiçbir Fikrim Yok (3 Puan)	Beğendim (4 Puan)	Çok Beğendim (5 Puan)
---------	----------------------------	------------------------	-------------------------------	----------------------	--------------------------

Jackson Pollock, Resim 6

Resmi neden beğendiğinize ya da beğenmediğinize yönelik düşüncelerinizi "ana fikir biçim renk ve tasarım" bağlamında aşağıdaki boşlukta açıklayınız.

Ana Fikir:

Biçim:

Renk:

Tasarım:

Resim 6'yı beğenme/beğenmeme durumunuzu aşağıdaki tabloda verilen kutucuklarda yazan rakamlardan yalnızca bir tanesini işaretleyerek belirtiniz.

Resim 6	Hiç Beğenmedim (1 Puan)	Beğenmedim (2 Puan)	Hiçbir Fikrim Yok (3 Puan)	Beğendim (4 Puan)	Çok Beğendim (5 Puan)
---------	----------------------------	------------------------	-------------------------------	----------------------	--------------------------

Hilma af Klint, Resim 7

Resmi neden beğendiğinize ya da beğenmediğinize yönelik düşüncelerinizi "ana fikir biçim renk ve tasarım" bağlamında aşağıdaki boşlukta açıklayınız.

Ana Fikir:

Biçim:

Renk:

Tasarım:

Resim 7'i beğenme/beğenmeme durumunuzu aşağıdaki tabloda verilen kutucuklarda yazan rakamlardan yalnızca bir tanesini işaretleyerek belirtiniz.

Resim 7	Hiç Beğenmedim (1 Puan)	Beğenmedim (2 Puan)	Hiçbir Fikrim Yok (3 Puan)	Beğendim (4 Puan)	Çok Beğendim (5 Puan)
---------	----------------------------	------------------------	-------------------------------	----------------------	--------------------------

Kazimir Malevich, Resim 8

Resmi neden beğendiğinize ya da beğenmediğinize yönelik düşüncelerinizi "ana fikir biçim renk ve tasarım" bağlamında aşağıdaki boşlukta açıklayınız.

Ana Fikir:

Biçim:

Renk:

Tasarım:

Resim 8'i beğenme/beğenmeme durumunuzu aşağıdaki tabloda verilen kutucuklarda yazan rakamlardan yalnızca bir tanesini işaretleyerek belirtiniz.

Resim 8	Hiç Beğenmedim (1 Puan)	Beğenmedim (2 Puan)	Hiçbir Fikrim Yok (3 Puan)	Beğendim (4 Puan)	Çok Beğendim (5 Puan)
---------	----------------------------	------------------------	-------------------------------	----------------------	--------------------------

Paul Klee, Resim 9

Resmi neden beğendiğinize ya da beğenmediğinize yönelik düşüncelerinizi "ana fikir biçim renk ve tasarım" bağlamında aşağıdaki boşlukta açıklayınız.

Ana Fikir:

Biçim:

Renk:

Tasarım:

Resim 9'u beğenme/beğenmeme durumunuzu aşağıdaki tabloda verilen kutucuklarda yazan rakamlardan yalnızca bir tanesini işaretleyerek belirtiniz.

Resim 9	Hiç Beğenmedim (1 Puan)	Beğenmedim (2 Puan)	Hiçbir Fikrim Yok (3 Puan)	Beğendim (4 Puan)	Çok Beğendim (5 Puan)
---------	----------------------------	------------------------	-------------------------------	----------------------	--------------------------

Henry Moore, Resim 10

Resmi neden beğendiğinize ya da beğenmediğinize yönelik düşüncelerinizi "ana fikir biçim renk ve tasarım" bağlamında aşağıdaki boşlukta açıklayınız.

Ana Fikir:

Biçim:

Renk:

Tasarım:

Resim 10'u beğenme/beğenmeme durumunuzu aşağıdaki tabloda verilen kutucuklarda yazan rakamlardan yalnızca bir tanesini işaretleyerek belirtiniz.

Resim 10	Hiç Beğenmedim (1 Puan)	Beğenmedim (2 Puan)	Hiçbir Fikrim Yok (3 Puan)	Beğendim (4 Puan)	Çok Beğendim (5 Puan)
----------	----------------------------	------------------------	-------------------------------	----------------------	--------------------------

Ek-3. :Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Adı ve Soyadı:

Sınıf: No:

Sevgili Öğrenciler:

Bu çalışmada daha önce yapmış olduğumuz ünlü sanatçıların 10 adet farklı eserini değerlendirmiştik ve değerlendirdiğimiz eserlerden herkes kendisinin beğendiği bir eseri yorumlayarak çizdi. Yaptığımız bu etkinlik hakkında aşağıdaki soruları cevaplamanızı rica ederim?

1. Yaptığımız bu etkinlik hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Bu resmi neden seçtiniz?
3. Soyut sanat etkinliğinde yer almaktan mutlu musunuz?
4. Tekrar böyle bir etkinlik yer almak ister misiniz?
5. Seçtiğiniz resimle yaptığınız resim arasındaki benzerlik ve farklılıklar nelerdir?

Ek-4. :Etik Kurul İzni

T.C
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
İNSAN ARAŞTIRMALARI EĞİTİM BİLİMLERİ
ETİK KURULU KARARI

Etik Kurul Toplantı Tarihi	30/12/2021
Protokol No	12/02
Araştırma Başlığı	“Ortaokul Öğrencilerinin Soyut Sanat Algılarına Yönelik Bir Araştırma”
Araştırma Türü	Karma Yöntem Araştırma
Araştırmacılar	Rıfat SERİN (Sorumlu Araştırmacı) Doç. Dr. Selma TAŞKESEN (Danışman)
Karar	Başvuru dosyanıza ait araştırmanız etik açıdan uygun bulunmuştur.
Açıklama:	1. Etik Kurul Onayı, uygulama ve/veya veri toplama için araştırmacının ilgili kurum veya kuruluşlardan izin alma sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. 2. Kurul üyelerine ait araştırma önerileri görüşülürken, ilgili yönerge gereğince, öneri sahibi üye görüşmelere katılmamış ve oy kullanmamıştır.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Hüseyin Hüsnü BAHAR
İnsan Araştırmaları Eğitim Bilimleri
Etik Kurul Başkanı

Ek-5. : Araştırma Uygulama İzni

T.C.
AĞRI VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-78971437-20-43038569
Konu :Araştırma İzni
(Rıfat SERİN)

09/02/2022

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi E-933680059-730.08.03sayılı ve 27.01.2021 tarihli yazı

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Öğrencisi Rıfat SERİN'in
"Ortaokul Öğrencilerinin Soyut Sanat Algılarına Yönelik Bir Araştırma " başlıklı tez çalışmasını
müdürlüğümüze okullarda uygulaması uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Hasan KÖKREK
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
Kerem TÜRKER
Vali a.
Vali Yardımcısı

EK:

- İl MEM Komisyon tutnağı
- İlgide Kayıtlı Yazı ve Ekleri

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : İl Millî Eğitim Müdürlüğü Strateji Geliştirme Şube Müdürlüğü
AR-GE birimi Merkez/AĞRI
Telefon No : 0 (472) 280 94 42
E-Posta :
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Bilgi için: Muhammed Fatih TURAN

Unvan : Öğretmen

İnternet Adresi:

Faks:

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden da6c-bd79-3470-8ba3-f6c2 kodu ile teyit edilebilir.

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Rifat SERİN	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	İbrahim Çeçen Üniversitesi
Fakülte	Eğitim Fakültesi
Bölümü	Görsel Sanatlar
Yüksek Lisans	
Üniversite	
Enstitü Adı	
Ana Bilim Dalı	
Programı	
Makale ve Bildiriler (Varsa)	
1.Ortaokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersi Tutumları Ve Sanatı Yansıtma Biçimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	
2.	